

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»
Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему:

«ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ТОВАРУ ТА ПРОВЕДЕННЯ МИТНИХ ЕКСПЕРТИЗ»

(тема кваліфікаційної роботи)

Виконав: студент II курсу,
групи ДМП-МС23мг+МС23(2)мг
спеціальності: 076 «Підприємництво та торгівля» (ОП
«Митна справа»)

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____/Рашид ДЖАБРАІЛОВ

(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____/Анна ЧЕРНЯЄВА

(підпис) (ім'я та прізвище)

Рецензент _____/Тетяна ДЕМ'ЯНЕНКО

(підпис) (ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри _____/Вікторія ЧОБИТОК

(підпис) (ім'я та прізвище)

Нормоконтроль _____/Марина ГНЄЗДІЛОВА

(підпис) (ім'я та прізвище)

Секретар ЕК _____/Ірина БЛУДОВА

(підпис) (ім'я та прізвище)

Харків – 2024 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»
Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
Освітньо-професійна програма «Митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
д.е.н., проф.
Вікторія ЧОБИТОК

(підпис)

«14» жовтня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу (дипломну роботу)
другого (магістерського) рівня вищої освіти

здобувача Рашида ДЖАБРАІЛОВА

1. Тема: «Формування якості товару та проведення митних експертиз»
затверджена наказом по навчально-науковому інституту № 4801-5/3704 від «21»
листопада 2024 р.
2. Термін здачі закінченої роботи: «25» листопада 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи: Закони України, Митний кодекс України, Постанови
Верховної Ради, Постанови Кабінету Міністрів, національні стандарти України,
теоретичні та практичні розробки вітчизняних та зарубіжних авторів за темою
роботи, періодичні видання, статистичні дані.
4. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити): теоретичні засади
формування якості товару та проведення митних експертиз; комплексний аналіз
діяльності ФОП «МУРАТОВ»: фінанси, митний контроль та забезпечення якості
товарів; розробка підходів до підвищення якості товарів та вдосконалення
процесів митної експертизи.
5. Перелік графічного матеріалу (презентаційний матеріал): визначення поняття
якості. Складові якості товару. Методи кількісної оцінки рівня якості продукції.
Принципи митної експертизи. Етапи проведення митної експертизи.
Горизонтальний аналіз балансу ФОП «МУРАТОВ» за 2021-2023 рр.
Вертикальний аналіз балансу ФОП «МУРАТОВ» 2021-2023 рр.

6. Консультант:

Розділ	Консультант	Підпис, дата		оцінка (бали)
		завдання видав	завдання прийняв	
	не передбачено			

7. Дата видачі завдання: «14» жовтня 2024 р.

Керівник:

Анна ЧЕРНЯЄВА

(підпис)

Завдання прийняв до виконання:

Рашид ДЖАБРАІЛОВ

(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН-ГРАФІК
виконання кваліфікаційної роботи
(дипломної роботи)

№ з/п	Назва етапів роботи та питань, які мають бути розроблені відповідно до завдання	Термін виконання	Позначки керівника про виконання завдань
1	Систематизація матеріалів про діяльність об'єкту дослідження	14.10.2024 р.	
2	Вивчення теоретичного матеріалу, написання першого розділу роботи	21.10.2024 р	
3	Аналіз діяльності об'єкту дослідження, написання другого розділу	28.10.2024 р	
4	Розробка та написання рекомендаційної частини роботи	11.11.2024 р	
5	Завершення вступу та висновків, формування анотації, впорядкування списку літератури	18.11.2024 р	
6	Перевірка на антиплагіат	21.11.2024 р	
7	Оформлення дипломної роботи та представлення її на кафедрі	25.11.2024 р	

Здобувачка

Рашид ДЖАБРАІЛОВ

(підпис)

Нормоконтроль:

Марина ГНЄЗДІЛОВА

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Джабраїлов Р. Т. Формування якості товару та проведення митних експертиз. – Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота зі спеціальності 076 *«Підприємництво та торгівля»*. – Українська інженерно – педагогічна академія. – Харків, 2024. – 90 с.

Магістерська кваліфікаційна робота присвячена формуванню якості товару та проведенню митних експертиз.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є розробка методичних підходів до вдосконалення митних експертиз і контролю якості товарів в Україні, а також оцінка можливих шляхів інтеграції сучасних технологій у процес митного оформлення.

В магістерській кваліфікаційній роботі визначено поняття та значення якості товару в сучасній економіці; досліджено митну експертизу як інструмент контролю якості товарів; описано сучасні тенденції та проблеми в області митної експертизи якості товарів; проаналізовано фінансово-економічну діяльність ФОП «МУРАТОВ»; проаналізовано організацію митної експертизи товарів на підприємстві ФОП «МУРАТОВ»; проаналізовано якість товару та проведення митних експертиз в Україні; надано рекомендацій для покращення якості товарів ФОП «МУРАТОВ»; надано рекомендації щодо впровадження сучасних технологій для покращення якості товарів та ефективності митного контролю у ФОП «МУРАТОВ»; розроблено напрямки вдосконалення митних процедур для забезпечення якості товарів в Україні.

Результати розробок можуть бути застосовані у практичній діяльності підприємства.

Ключові слова: якість товару, митна експертиза, система контролю якості, сертифікація та відповідність, оцінка якості, міжнародні стандарти якості, інструменти митного контролю, контроль і сертифікація товарів, організація митної експертизи, сучасні технології для покращення якості товарів.

.

ANNOTATION

Jabrailov R. T. Formation of the quality of goods and conducting customs examinations.

Master's thesis on specialty 076 «*Entrepreneurship and Trade*». – Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy. - Kharkiv, 2024. – 90 p.

The master's qualification work is devoted to the formation of product quality and customs expertise.

The purpose of the master's qualification work is to develop methodological approaches to improving customs examinations and quality control of goods in Ukraine, as well as to assess possible ways to integrate modern technologies into the customs clearance process.

The master's qualification work defines the concept and importance of the quality of goods in the modern economy; investigates customs expertise as a tool for quality control of goods; describes current trends and problems in the field of customs expertise of the quality of goods; analyzes the financial and economic activities of the PE «MURATOV»; analyzes the organization of customs expertise of goods at the enterprise of the PE «MURATOV»; analyzes the quality of goods and customs expertise in Ukraine; provides recommendations for improving the quality of goods of the PE «MURATOV»; provides recommendations for improving the quality of goods.

The results of the developments can be applied in the practical activities of the enterprise.

Keywords: quality of goods, customs examination, quality control system, certification and conformity, quality assessment, international quality standards, customs control tools, control and certification of goods, organization of customs examination, modern technologies for improving the quality of goods.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ТОВАРУ ТА ПРОВЕДЕННЯ МИТНИХ ЕКСПЕРТИЗ.....	10
1.1 Поняття та значення якості товару в сучасній економіці.....	10
1.2 Митна експертиза як інструмент контролю якості товарів.....	15
1.3 Сучасні тенденції та проблеми в області митної експертизи якості товарів.....	22
ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ.....	29
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП «МУРАТОВ»: ФІНАНСИ, МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ.....	31
2.1 Аналіз фінансово-економічної діяльності ФОП «МУРАТОВ».....	31
2.2 Аналіз організації митної експертизи товарів на підприємстві ФОП «МУРАТОВ».....	39
2.3 Аналіз якості товару та проведення митних експертиз в Україні.....	48
ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ.....	54
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПІДХОДІВ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ МИТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	56
3.1 Розробка рекомендацій для покращення якості товарів ФОП «МУРАТОВ».....	56
3.2 Впровадження сучасних технологій для покращення якості товарів та ефективності митного контролю у ФОП «МУРАТОВ».....	61
3.3. Напрямки вдосконалення митних процедур для забезпечення якості товарів в Україні.....	69
ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ.....	75
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю забезпечення високої якості товарів, що ввозяться на територію України, а також важливістю митних процедур і експертиз для виявлення та запобігання потрапляння на ринок неякісної або небезпечної продукції. У сучасному глобалізованому світі міжнародна торгівля та митне регулювання набувають особливої ваги, оскільки вони безпосередньо впливають на економічний розвиток країни, захист інтересів споживачів та забезпечення рівних умов для бізнесу. Водночас високий рівень конкуренції на ринку, швидке оновлення технологій, а також нові вимоги до безпеки та якості продукції вимагають постійного вдосконалення системи митного контролю та проведення відповідних експертиз.

Україна, як учасник міжнародних економічних відносин, зіткнулася з необхідністю вдосконалення митних процедур, а також проведення якісних і ефективних митних експертиз. Важливою складовою цього процесу є розробка та впровадження нових підходів до перевірки якості товарів, інтеграція сучасних технологій у митний контроль і сертифікацію продукції, що дозволить знизити ризики потрапляння неякісних товарів на ринок, підвищити ефективність боротьби з фальсифікацією та контрабандою і забезпечити безпеку споживачів.

Наукова розробка проблеми якості товарів та митних процедур є надзвичайно актуальною на тлі розвитку міжнародної торгівлі, постійного удосконалення митних законів і впровадження сучасних технологій у процес митного оформлення. Проблеми, пов'язані з неефективністю митних процедур, застарілими методами контролю якості продукції, а також необхідністю забезпечення прозорості процесів сертифікації та контролю, потребують комплексного підходу до вирішення.

Проте питання, пов'язані з удосконаленням митних експертиз і контролю якості товарів, залишаються недостатньо дослідженими, особливо в контексті інтеграції новітніх технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет

речей та автоматизовані системи. Тому потребує подальшої розробки теоретичний і практичний аспекти вдосконалення системи митного контролю в Україні, зокрема щодо якості товарів і ефективності митних експертиз.

Теоретичні аспекти формування якості товару та проведення митних експертиз досліджували такі автори, як Авраменко Н. Л. [12], Бойко О. В. [16], Лучко М. [27], Красовський П. А. [39], Кузьминчук Н. В. [40], Найдено О. Є. [50], Пунда О. О. [62], Джуран Дж. [35] та ін.

Метою магістерської дипломної роботи є розробка методичних підходів до вдосконалення митних експертиз і контролю якості товарів в Україні, а також оцінка можливих шляхів інтеграції сучасних технологій у процес митного оформлення.

Для досягнення цієї мети було сформовано і вирішено такі завдання:
визначити поняття та значення якості товару в сучасній економіці;
дослідити митну експертизу як інструмент контролю якості товарів;
описати сучасні тенденції та проблеми в області митної експертизи якості товарів;

проаналізувати фінансово-економічну діяльність ФОП «МУРАТОВ»;
проаналізувати організацію митної експертизи товарів на підприємстві ФОП «МУРАТОВ»;

проаналізувати якість товару та проведення митних експертиз в Україні;
дати рекомендації для покращення якості товарів ФОП «МУРАТОВ»;
надати рекомендації щодо впровадження сучасних технологій для покращення якості товарів та ефективності митного контролю у ФОП «МУРАТОВ»;

розробити напрямки вдосконалення митних процедур для забезпечення якості товарів в Україні.

Об'єктом дослідження є процеси контролю якості товарів та митниці експертизи при імпорті товарів на підприємстві ФОП «МУРАТОВ».

Предметом дослідження є методи і організаційні підходи до забезпечення якості імпортованої продукції, а також процедури митних експертиз, що

застосовуються на підприємстві для забезпечення відповідності товарів чинному законодавству України та міжнародним стандартам.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці практичних рекомендацій оптимізації процесів контролю якості та митних процедур при імпорті товарів.

Для вирішення поставлених у роботі завдань було використано загальнонаукові й прикладні методи дослідження: методи групування та порівняння – для порівняння різних аспектів організації контролю якості товарів та митних процедур, а також для аналізу їхнього впливу на ефективність митного оформлення та відповідність товарів встановленим стандартам; системний аналіз – для оцінки взаємозв'язку між процесами формування якості товарів, митними процедурами та їх впливом на конкурентоспроможність підприємств в умовах сучасного ринку; ситуаційний аналіз – для вивчення конкретних змін у митно-експертних процедурах та стандартів якості товарів на практиці, виявлення їхніх наслідків для підприємства; метод економіко-математичного моделювання – для удосконалення підходів до оцінки впливу змін в митних процедурах та контролі якості товарів на витрати підприємства, його фінансову стабільність і конкурентоспроможність у динаміці.

Апробація результатів дослідження висвітлена в публікації тез доповіді на Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток економічних систем в умовах глобалізації» (Харків, 14-16 листопада 2024 р.) на тему: «Проблеми та перспективи розвитку митної експертизи в Україні» [77].

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ТОВАРУ ТА ПРОВЕДЕННЯ МИТНИХ ЕКСПЕРТИЗ

1.1. Поняття та значення якості товару в сучасній економіці

У сучасній економіці якість товару є ключовим фактором для досягнення конкурентних переваг. В умовах насичення ринку, коли вибір товарів постійно зростає, конкуренція за споживача загострюється, і важливість нецінових факторів, таких як якість, стає визначальною. Підвищення якості продукції є одним із провідних способів зміцнення конкурентоспроможності підприємства та покращення його економічної ефективності.

Рівень якості прямо впливає на показники економічної діяльності: витрати, спрямовані на вдосконалення якості, здатні окупитися завдяки зростанню обсягів продажу, збільшенню частки ринку та зниженню витрат на одиницю продукції, що досягається за рахунок економії на умовно-постійних витратах. Це є ознакою підвищення виробничої ефективності.

Підвищення якості продукції не лише сприяє зміцненню конкурентних позицій на ринку, а й виступає важливим інструментом економічного зростання підприємства. Підвищення якості може безпосередньо впливати на ефективність виробничих процесів, знижувати витрати та оптимізувати витрати на виробництво. Наприклад, зменшення дефектності продукції дозволяє скоротити витрати на гарантійні ремонти та повернення товарів, а також на доопрацювання та повторне виробництво. Згодом це сприяє зниженню вартості одиниці продукції, що в свою чергу дозволяє збільшити маржу та зробити продукт більш привабливим для споживача.

Для глибшого розуміння поняття «якість» варто розглянути різні теоретичні підходи до його визначення. У таблиці 1.1 наведено визначення

якості, запропоновані різними авторами та організаціями. Від класичних філософських трактувань до сучасних стандартів ISO – кожне визначення відображає різні аспекти якості, такі як придатність для використання, відповідність вимогам чи задоволення потреб споживача.

Таблиця 1.1

Визначення поняття якості

Автор	Визначення якості
Гегель (XIX ст. н.е.) [66]	Якість – це визначеність буття, яка втрачається разом із втратою сутності об'єкта.
Ісікава К. (1950 р.) [42]	Якість – це властивість, яка задовольняє потреби споживачів.
Демінг Е. (1951 р.) [63]	Якість – це передусім відповідність потребам клієнта, що досягається через контроль процесів і постійне вдосконалення.
Джуран Дж. (1979 р.) [35]	Придатність для використання; ступінь задоволення споживача
ГОСТ 15467-79 [75]	Сукупність властивостей продукції, що визначають її придатність для певного застосування.
Українська асоціація якості [42]	Якість – це безперервний процес удосконалення, спрямований на перевагу в бізнесі.
Міжнародний стандарт ISO 8402-86 [4]	Сукупність властивостей продукції або послуги, що дозволяють їй задовольнити очікувані потреби.
Міжнародний стандарт ISO 9000-2000 [4]	Ступінь, до якого властивості продукції, процесу чи системи відповідають очікуванням або стандартам.
Азійська модель якості [63]	Якість розглядається як запорука довгострокового успіху, орієнтованого на постійне вдосконалення, з акцентом на задоволення клієнтів і соціальну відповідальність.

Отже, якість товару визначають як сукупність властивостей і характеристик, що дозволяють йому задовольняти як очікувані, так і встановлені потреби. Очікувані потреби відображають побажання споживачів, зокрема

відповідність моді чи культурним особливостям, тоді як встановлені потреби фіксуються в нормативних актах, стандартах та договорах.

Загалом, якість є складною, багатоаспектною категорією, що об'єднує в собі фізичні, функціональні та естетичні характеристики, а також враховує нормативні та споживчі вимоги. Оцінка якості товару базується на поєднанні цих характеристик і їх відповідності очікуванням споживачів та регуляторним стандартам [35].

Структура якості товару включає низку складових, кожна з яких робить внесок у загальну оцінку якості (рис. 1.1):

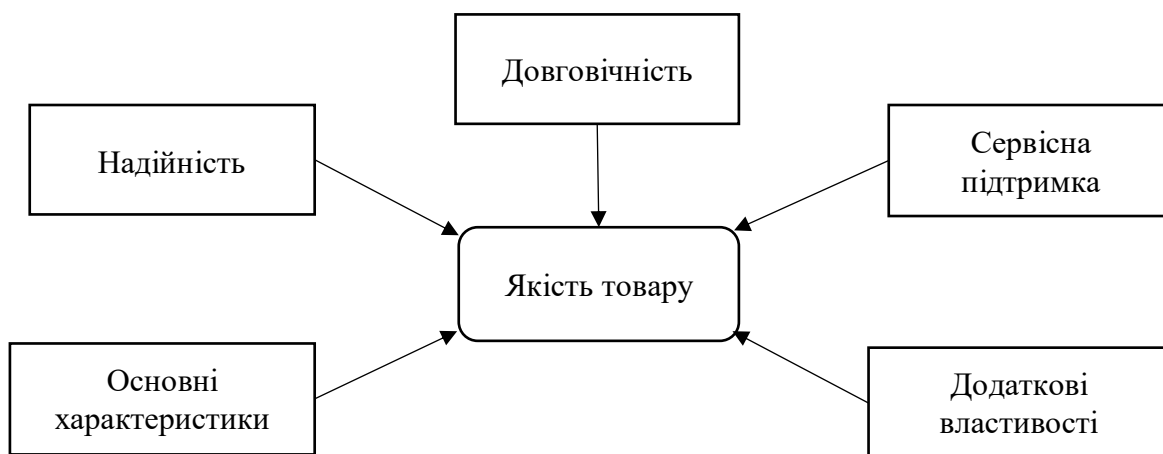

Рис. 1.1. Складові якості товару

– Основні характеристики – це базові властивості товару, які визначають його здатність виконувати функціональне призначення. Наприклад, міцність для будівельних матеріалів, швидкодія для електронних пристроїв.

– Додаткові властивості – характеристики, що підвищують цінність товару для споживача, такі як інноваційність, екологічність, додаткові функції.

– Надійність, здатність товару зберігати працездатність протягом встановленого часу або ресурсу без значних поломок чи збоїв.

– Довговічність – період часу, протягом якого товар зберігає свої основні характеристики та залишається придатним для використання.

– Сервісна підтримка – доступність і якість послуг з обслуговування та ремонту товару.

Причини, що обґрунтовують необхідність забезпечення та підвищення якості продукції, можна згрупувати за кількома аспектами. По-перше, це постійне і кількісне збільшення потреб, як особистих, так і виробничих. По-друге, науково-технічний прогрес значно впливає на розвиток науки, техніки, виробництва та економіки. Ускладнення конструкцій виробів і підвищення їх функціональних можливостей також сприяють підвищенню вимог до якості. Крім того, збільшення обсягу виробництва може призвести до зростання витрат на брак, що спонукає до вдосконалення виробничих процесів і підвищення їх ефективності [63].

На міжнародному ринку якість продукції розглядається як сукупність характеристик, які сприймаються споживачами, серед яких: фізичні властивості, функціональні особливості, конструктивні та ергономічні параметри, безпека використання, упаковка та дозування.

В умовах глобалізації та розвитку цифрових технологій роль якості товарів стає ще більш значущою. Завдяки глобальному ринку споживачі мають доступ до широкого асортименту товарів з різних країн, що підвищує конкуренцію та викликає потребу у чітких стандартах якості. Сучасні технології, такі як Інтернет речей (IoT), блокчейн та великі дані (big data), стають інструментами для підвищення якості товарів і забезпечення прозорості в ланцюгах поставок.

Міжнародні стандарти якості (ISO, ASTM, EN) стають важливими інструментами для забезпечення відповідності товарів міжнародним вимогам. Компанії, що прагнуть виходити на нові ринки, повинні дотримуватись таких стандартів для того, щоб забезпечити споживачам високу якість продукції та задовольнити законодавчі вимоги інших країн [75].

Рівень якості продукції є відносною характеристикою, що визначається через порівняння показників якості оцінюваної продукції з базовими значеннями цих показників. Іншими словами, рівень якості – це кількісна оцінка придатності

продукції для задоволення конкретних потреб, порівняно з базовими стандартами при фіксованих умовах споживання.

Оцінка якості продукції передбачає визначення її абсолютного, відносного, перспективного та оптимального рівня.

Кількісну оцінку рівня якості продукції можна здійснювати за допомогою різних методів. До основних методів, належать (рис. 1.2.):

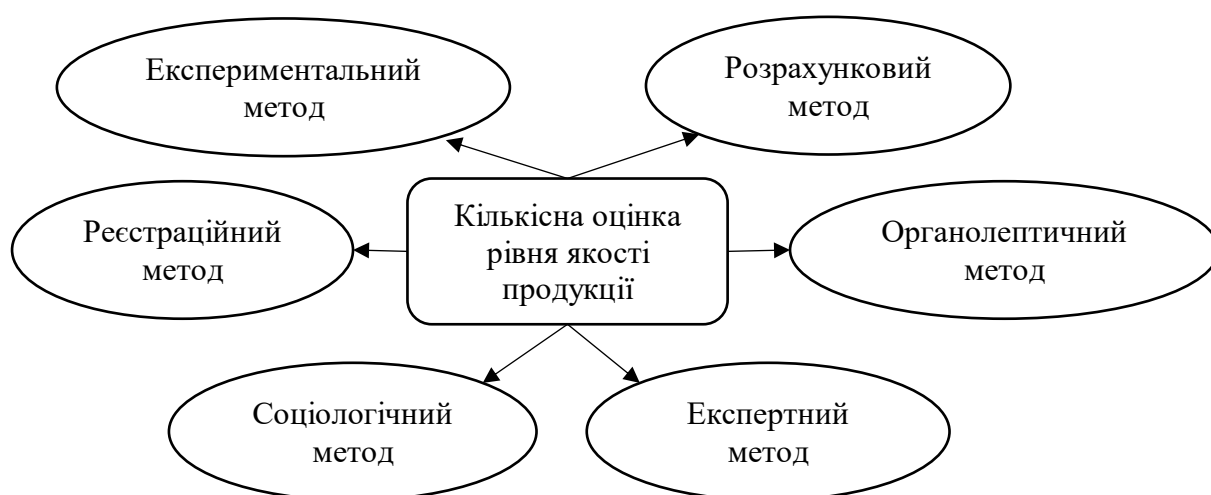

Рис. 1.2. Методи кількісної оцінки рівня якості продукції

- Експериментальний метод – заснований на використанні технічних вимірювальних засобів для отримання фізико-хімічних характеристик продукції.
- Розрахунковий метод – використовує обчислення на основі параметрів, отриманих іншими методами, і застосовується для проектування продукції, яка ще не може бути об'єктом експериментальних досліджень.
- Органолептичний метод – ґрунтується на оцінці продукції через органи чуттів (зір, слух, смак) без застосування спеціальних вимірювальних засобів, що дозволяє оцінити естетичні та ергономічні характеристики.
- Експертний метод – передбачає оцінку якості продукції групою фахівців.
- Соціологічний метод – полягає в зборі та аналізі відгуків споживачів.

– Реєстраційний метод – полягає в зборі даних про кількість визначених подій, предметів або витрат, що дозволяє оцінити якість через статистичні показники [76].

Таким чином, якість товару визначають як сукупність властивостей і характеристик, що дозволяють йому задовольняти як очікувані, так і встановлені потреби. Очікувані потреби відображають побажання споживачів, зокрема відповідність моді чи культурним особливостям, тоді як встановлені потреби фіксуються в нормативних актах, стандартах та договорах. Загалом, якість є складною, багатоаспектною категорією, що об'єднує в собі фізичні, функціональні та естетичні характеристики, а також враховує нормативні та споживчі вимоги. Оцінка якості товару базується на поєднанні цих характеристик і їх відповідності очікуванням споживачів та регуляторним стандартам.

1.2. Митна експертиза як інструмент контролю якості товарів

Митна експертиза є ключовим етапом у процесі імпорту та експорту товарів, що дозволяє забезпечити їх відповідність не лише митним вимогам, але й стандартам якості, безпеки та відповідності нормативним актам країни-імпортера та міжнародним угодам. Вона є важливою складовою частиною системи контролю якості продукції та допомагає запобігти постачанню товарів низької якості або небезпечних для здоров'я та навколишнього середовища.

Митна експертиза проводиться митними органами або уповноваженими митними експертами та спеціалізованими лабораторіями для підтвердження того, що товар відповідає всім необхідним стандартам і вимогам, передбаченим як на національному, так і на міжнародному рівнях. Це включає перевірку якості продукції, її походження, відповідності митним деклараціям, наявності

сертифікації, а також аналіз фізико-хімічних, технічних і безпекових характеристик товарів [12].

Митна експертиза базується на кількох важливих принципах (рис. 1.3), що дозволяють ефективно контролювати якість товарів при їх переміщенні через митний кордон.

Рис. 1.3. Принципи митної експертизи

1. Принцип відповідності вимогам та стандартам. Митна експертиза орієнтована на перевірку того, що товари, які імпортуються або експортуються, відповідають вимогам національних та міжнародних стандартів якості, технічним вимогам та законодавчим актам. Це забезпечує захист ринку від

низькоякісної продукції, яка може становити загрозу здоров'ю або навколишньому середовищу.

Наприклад, для харчових продуктів це може бути перевірка відповідності стандартам безпеки харчових продуктів, таким як сертифікація НАССР або відповідність вимогам Європейського Союзу щодо безпечності продуктів харчування.

2. Принцип безпеки та відповідності екологічним вимогам. Продукція, що проходить митну експертизу, повинна бути безпечною для здоров'я людей та навколишнього середовища. Митна експертиза включає в себе перевірку товару на наявність токсичних чи шкідливих речовин, які можуть бути небезпечними для споживачів або природи.

Для хімічних товарів та фармацевтичних продуктів це може бути вивчення наявності шкідливих домішок, токсичних речовин або патогенних мікроорганізмів, що можуть викликати захворювання.

3. Принцип запобігання фальсифікації та контрабанді. Митна експертиза включає в себе перевірку достовірності товару щодо його походження та відповідності заявленим характеристикам. Вона допомагає запобігти введенню в обіг підробленої або фальсифікованої продукції, що не відповідає заявленим стандартам. Це стосується особливо таких категорій товарів, як ліцензійні товари, брендові продукти, фармацевтичні засоби та технічні пристрої, де фальсифікація може призвести до серйозних наслідків.

4. Принцип прозорості та точності документації. Митна експертиза забезпечує перевірку правильності та повноти митної документації, що супроводжує товар. Це включає перевірку митної декларації, сертифікатів походження, інвойсів та інших супровідних документів. Якщо є розбіжності між фактичними характеристиками товару і зазначеними в документах, митний орган має право провести додаткові перевірки або конфіскацію товару.

5. Принцип незалежності та об'єктивності. Митна експертиза повинна проводитись незалежно від впливу зацікавлених сторін і з об'єктивною оцінкою

товару відповідно до встановлених стандартів та вимог. Це гарантує справедливість і неупередженість перевірки [16].

Митна експертиза є багатогранним процесом, який охоплює багато важливих аспектів, таких як відповідність міжнародним стандартам, безпека продукції, запобігання фальсифікації та контрабанді, точність документації, а також застосування новітніх технологій у процесі контролю якості. Впровадження цих принципів дозволяє створити ефективну систему контролю товарів на кордоні, що не тільки гарантує безпеку, але й захищає права споживачів і сприяє розвитку чесної міжнародної торгівлі.

Процес митної експертизи є багатоступеневим і включає в себе кілька етапів, кожен з яких має важливе значення для підтвердження відповідності товару митним та технічним вимогам країни-імпортера (рис. 1.4.). Розглянемо детальніше кожен з етапів митної експертизи:

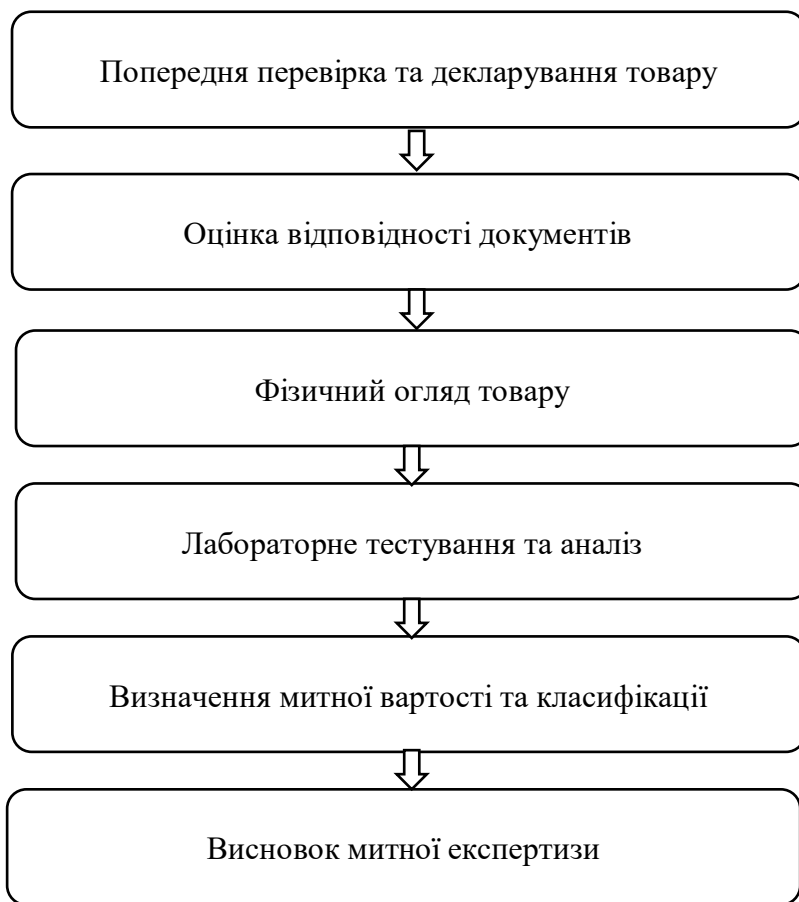

Рис. 1.4. Етапи проведення митної експертизи

1. Попередня перевірка та декларування товару. На цьому етапі імпортер або експортер подає митну декларацію, що містить основну інформацію про товар. Це перший крок у процесі митного оформлення, який включає:

- Заповнення митної декларації. Вказуються всі необхідні дані про товар: опис, кількість, вартість, країна походження, сертифікати відповідності.
- Код за Гармонізованою системою (HS Code). Товар класифікується за міжнародною системою класифікації товарів (HS Code), що дозволяє визначити митний режим, ставки митних зборів та вимоги до сертифікації[2].
- Подання транспортних і пакувальних документів. Це можуть бути накладні, інвойси, контракти, документи, що підтверджують транспортні умови (наприклад, коносамент).

Підготовка митної декларації є важливою частиною процесу, оскільки від її правильності залежить подальша швидкість та ефективність митного оформлення.

2. Оцінка відповідності документів. На цьому етапі митні органи перевіряють правильність та повноту поданих документів. Це включає:

- Перевірка сертифікатів якості. Визначається, чи має товар відповідні сертифікати (ISO, CE, GMP, HACCP, та ін.), які підтверджують його відповідність вимогам безпеки та якості.
- Перевірка сертифікатів походження. Для багатьох товарів важливо визначити країну походження, оскільки вона може впливати на ставки мита та податків, а також на застосування тарифних пільг або квот.
- Перевірка інших супровідних документів. Це можуть бути інвойси, контракти, страхові сертифікати, фітосанітарні сертифікати для товарів сільськогосподарського походження, ветеринарні сертифікати для харчових продуктів тощо.

Якщо документи є неповними або неправдивими, митний орган може запросити додаткову інформацію або зупинити оформлення товару до усунення виявлених порушень.

3. Фізичний огляд товару. У разі необхідності митний орган може здійснити фізичний огляд товару. Цей етап передбачає:

- Перевірку упаковки і маркування. Упаковка товару повинна відповідати вимогам безпеки (наприклад, наявність попереджень або інструкцій для споживача), а також стандартам щодо матеріалів пакування.
- Перевірку відповідності фактичних характеристик товару заявленим у документах. Це включає перевірку розмірів, ваги, кількості товару, а також перевірку на наявність дефектів або пошкоджень, які можуть впливати на якість або безпеку товару.

Фізичний огляд дозволяє митним органам переконатися, що товар не є підробленим і відповідає заявленим у документації характеристикам.

4. Лабораторне тестування та аналіз. Для багатьох товарів, зокрема харчових продуктів, медикаментів, хімічних речовин або технічних пристроїв, необхідно провести лабораторне тестування, що включає:

- Аналіз хімічного складу. Перевіряється наявність небезпечних або токсичних речовин, а також відповідність складу вимогам стандартів.
- Перевірка безпеки. Для харчових продуктів, косметики, медикаментів та інших товарів, що можуть мати вплив на здоров'я, проводиться тестування на токсичність, алергенність, наявність шкідливих домішок або патогенних мікроорганізмів.
- Тестування на відповідність технічним вимогам. Для технічних товарів проводиться перевірка на відповідність стандартам безпеки та функціональним характеристикам, а також визначається їхній термін придатності або міцність.

Це важливий етап, оскільки він гарантує, що продукція не тільки відповідає митним вимогам, а й безпечна для споживачів.

5. Визначення митної вартості та класифікації. На цьому етапі митний експерт оцінює:

- Митну вартість товару. Визначається на основі наданих документів (інвойсів, контрактів), а також через методи оцінки відповідно до митних

тарифів і законодавства країни-імпортера. Це впливає на розмір митних зборів, податків та інших платежів, які повинні бути сплачені.

- Класифікація товару за HS-кодом. Митний експерт перевіряє правильність класифікації товару за Гармонізованою системою класифікації товарів (HS Code). Невірна класифікація може призвести до неправильного визначення митних зборів, штрафів або затримок у митному оформленні [2].

Правильне визначення вартості та класифікації є важливим для уникнення штрафів за порушення митних норм.

6. Висновок митної експертизи. Після завершення всіх перевірок митний орган або митний експерт робить висновок про:

- Відповідність товару встановленим вимогам, якщо товар відповідає стандартам якості та безпеки, митний орган дає дозвіл на митне оформлення товару.

- Невідповідність товару вимогам, якщо товар не відповідає стандартам, він може бути підданий кількома заходами:

- Повернення товару на експорт. Товар може бути повернутий постачальнику, якщо він не відповідає вимогам країни-імпортера.

- Знищення товару. У разі, якщо товар є небезпечним або фальсифікованим, його можуть знищити.

- Переробка товару, якщо товар не відповідає вимогам, але може бути адаптований або перероблений для відповідності стандартам, його можуть відправити на переробку [41].

Процес митної експертизи, що включає попередню перевірку, оцінку відповідності документів, фізичний огляд товарів, лабораторні дослідження та визначення митної вартості, є важливим механізмом забезпечення безпеки та якості продукції, що надходить на ринок. Однак, у зв'язку з постійними змінами у глобальній торгівлі та розвитку технологій, митна експертиза стикається з новими проблемами та викликами, які потребують адаптації та удосконалення існуючих процедур.

Саме тому важливо звернути увагу на сучасні тенденції в галузі митної експертизи якості товарів, а також на проблеми, які виникають у процесі митного контролю у зв'язку з новими вимогами ринку. В умовах глобалізації та постійного розвитку нових технологій митні органи повинні мати можливість реагувати на зміни та вдосконалювати процедури, щоб забезпечити не тільки ефективність, а й високу якість здійснення митного контролю.

У цьому контексті варто розглянути сучасні тенденції та проблеми, з якими стикаються митні органи при проведенні експертизи якості товарів, що потребує постійного оновлення підходів і методів оцінки, а також адаптації до нових вимог міжнародної торгівлі.

1.3. Сучасні тенденції та проблеми в області митної експертизи якості товарів

Митна експертиза якості товарів є важливою складовою міжнародної торгівлі, оскільки вона забезпечує відповідність продукції встановленим стандартам якості та безпеки. В умовах глобалізації ринку та постійних змін у виробничих технологіях митні органи стикаються з низкою нових викликів. Зростаюча складність товарів, поява нових типів продукції, а також необхідність дотримання міжнародних норм і стандартів створюють значні труднощі для митних органів, що безпосередньо впливає на ефективність і швидкість проведення митної експертизи.

Однією з основних проблем є постійне ускладнення характеристик товарів. Виробництво товарів за допомогою новітніх технологій призводить до появи продукції, яка часто має високий рівень складності з технічної та функціональної точки зору. Зокрема, в таких сферах як електроніка, фармацевтика, харчова промисловість з'являються нові продукти, що включають складні матеріали або мають специфічні властивості, що потребують особливого підходу до оцінки їх

якості та безпеки. Це створює труднощі у визначенні відповідності товарів стандартам і нормативним вимогам, оскільки часто стандартні методи тестування не можуть бути застосовані до нових типів товарів.

Для вирішення цих проблем митні органи змушені адаптувати свої процедури і зокрема застосовувати новітні технології. Однією з таких технологій є цифровізація процесу митного контролю, яка дозволяє значно спростити і прискорити проведення митної експертизи. За допомогою автоматизованих систем, що використовують штучний інтелект (ШІ), митні органи можуть швидше перевіряти митні декларації, аналізувати супровідні документи та здійснювати попередню оцінку товарів на основі величезних обсягів даних. Автоматизація процесу дозволяє знизити кількість помилок, пов'язаних із людським фактором, а також прискорити процес оформлення товарів на митниці. В результаті спрощується обробка транскордонних вантажів, зменшуються черги на митниці, а також покращується ефективність роботи митних органів [42].

Проте, незважаючи на всі переваги, технологічний прогрес у галузі митної експертизи не позбавлений певних проблем. Однією з них є неповна або недостатня відповідність нормативно-правової бази до швидко змінюваних умов. Митні органи часто стикаються з труднощами у впровадженні нових стандартів якості або технічних регламентів, особливо коли ці стандарти змінюються з певною затримкою. Для прикладу, національні регуляції щодо безпеки продукції або її сертифікації можуть відставати від міжнародних норм або бути змінені через нові наукові дослідження чи інноваційні розробки. У такому випадку митні органи можуть не бути готовими оперативно реагувати на нововведення, що може призвести до затримок у пропуску товарів або необхідності додаткових перевірок.

Один із прикладів таких труднощів – це ситуація, коли нові продукти не мають чітких стандартів у національних або міжнародних нормативних документах. Товар може бути виготовлений за технологією, яка ще не отримала відповідного регулювання, що ускладнює його перевірку. Тому митні органи

можуть бути вимушені вдатися до додаткових консультацій з експертами або відкласти прийняття рішення щодо пропуску товару через митницю. Такі затримки можуть створювати додаткові витрати для бізнесу, знижувати рівень ефективності митного контролю та впливати на загальну конкурентоспроможність [76].

Крім того, у деяких випадках митні органи можуть стикатися з надмірною бюрократією або неузгодженістю між різними регулюючими інстанціями. Це особливо актуально для країн, де митні процедури не оптимізовані або де відсутня достатня координація між різними державними органами (наприклад, митницею, санітарними, фітосанітарними чи екологічними службами). Такі проблеми можуть створювати додаткові затримки і збільшувати час, необхідний для проведення митної експертизи. Інколи це також веде до ситуацій, коли товар проходить митний контроль у одній країні, але в іншій країні з'являються нові вимоги, що потребують додаткових перевірок чи сертифікацій, що ускладнює бізнес-процеси та може призвести до подвійного контролю за одним і тим самим товаром.

Одним із важливих аспектів, що дозволяють ефективно реагувати на ці виклики, є розвиток міжнародного співробітництва та стандартизації в області митної експертизи. Створення єдиної міжнародної платформи для обміну інформацією щодо небезпечних товарів, фальсифікатів і контрафактної продукції дозволяє митним органам різних країн оперативно реагувати на нові загрози і обмінюватися досвідом. Такі платформи допомагають митним органам підвищити рівень координації у боротьбі з незаконним обігом товарів, що значно підвищує ефективність митного контролю та зменшує кількість підробок на ринку.

Уніфікація процедур митного контролю також є важливим елементом для підвищення ефективності перевезення товарів через кордони. Розробка єдиних стандартів та процедур митного контролю на міжнародному рівні допомагає спростити процеси для легальних товарів, водночас ускладнюючи незаконний обіг продукції. Технічні регламенти, стандарти якості та сертифікаційні вимоги

мають бути узгоджені на міжнародному рівні, що дозволить забезпечити прозорість процесів і зменшити час на оформлення товарів на митниці.

Активна співпраця з міжнародними організаціями, такими як Всесвітня митна організація (ВМО), є необхідною для розробки нових інструментів та методів митного контролю. Участь у роботі цих організацій дозволяє країнам, зокрема Україні, бути в авангарді розвитку митної експертизи, що відповідає світовим тенденціям. Вони сприяють впровадженню найкращих практик, обміну досвідом та використанню інноваційних технологій для удосконалення митних процедур.

Водночас розвиток людського капіталу є важливою складовою для забезпечення високої якості митної експертизи. Митні експерти повинні постійно удосконалювати свої знання і навички, оскільки технології та методи оцінки якості товарів швидко змінюються. Для цього необхідно розробити спеціалізовані програми навчання, що акцентують увагу на новітніх технологіях, методах оцінки якості товарів та міжнародних стандартах. Регулярне підвищення кваліфікації митних експертів, а також створення системи обміну досвідом і навчальних курсів, дозволяють підготувати висококваліфікованих фахівців, готових до роботи з новими видами товарів і технологіями.

Водночас залучення бізнесу до процесу митної експертизи та вдосконалення митних процедур має вирішальне значення для досягнення ефективних результатів. Спільні проекти між митними органами та бізнесом допомагають створити нові інструменти для боротьби з фальсифікацією та контрабандою, а також сприяють вдосконаленню митних процедур. Консультації та обговорення з представниками бізнесу дозволяють краще зрозуміти потреби компаній, що сприяє створенню прозорих і ефективних процесів, які відповідають потребам ринку.

Іншими важливими аспектами розвитку митної експертизи є використання аналітики великих даних для прогнозування ризиків та оптимізації ресурсів митних органів. Аналітика великих даних дозволяє митним органам швидко і точно визначати ймовірні ризики, пов'язані з конкретними товарами або

постачальниками, а також оптимізувати розподіл ресурсів. За допомогою аналізу даних можна передбачати можливі порушення митних правил і зосередити увагу на найбільш ризикових вантажах.

Крім того, цифрова трансформація має важливий вплив на митну експертизу. Використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет речей, дає можливість митним органам значно підвищити ефективність контролю за якістю товарів. Впровадження блокчейн-технологій може забезпечити прозорість і безпеку ланцюгів поставок, зменшити ризик фальсифікацій і покращити відслідковуваність товарів на всіх етапах їхнього переміщення [1].

Впровадження автоматизованих систем і штучного інтелекту (ШІ) дозволяє прискорити процес митної експертизи, мінімізувати помилки та оптимізувати митні процедури. Це знижує вплив людського фактора і прискорює перевірку товарів, що дозволяє зменшити черги на митниці та підвищити ефективність роботи митних органів.

Інтеграція в міжнародні платформи обміну інформацією про небезпечні та контрафактні товари значно підвищує ефективність роботи митних органів. Завдяки оперативному доступу до баз даних інших країн, митники можуть швидше ідентифікувати ризиковані вантажі, а також виявляти схеми нелегальної торгівлі. Це дозволяє вчасно блокувати ввезення небезпечної або контрафактної продукції, що знижує ризик для споживачів та посилює економічну безпеку держави.

Єдині стандарти та процедури митного контролю, прийняті на міжнародному рівні, сприяють полегшенню легальної торгівлі та забезпечують прозорість процесів. Для законних постачальників це означає швидше проходження митних процедур і меншу затримку товарів на кордоні, тоді як для порушників такі стандарти створюють додаткові бар'єри. Завдяки гармонізації правил і процедур митний контроль стає більш передбачуваним та ефективним, що в свою чергу підвищує довіру міжнародних партнерів і спрощує міжнародні торговельні відносини [78].

Окрім того, аспекти митної експертизи набувають дедалі більшої ваги в умовах зростаючої уваги міжнародної спільноти до сталого розвитку та екологічної безпеки. Митні органи зобов'язані враховувати екологічні стандарти, оцінюючи якість товарів, особливо коли йдеться про хімічні речовини, токсичні продукти або енергетичні ресурси, що можуть завдати шкоди довкіллю. Це означає, що митна експертиза повинна не тільки виявляти можливі небезпеки для здоров'я людини, але й оцінювати потенційний вплив імпортованих товарів на екосистеми.

Запровадження чітких екологічних стандартів у митний контроль сприятиме запобіганню ввезенню продукції, що не відповідає міжнародним вимогам щодо захисту довкілля. Це, своєю чергою, допомагає зменшити ризики забруднення навколишнього середовища і стимулює розвиток «зелених» технологій та інновацій. Крім того, обмеження на ввезення товарів, що не відповідають екологічним нормам, посилює мотивацію для виробників дотримуватись принципів екологічної відповідальності.

Боротьба з фальсифікацією та контрабандою товарів є важливим завданням для митної системи, адже це впливає як на економічну стабільність, так і на безпеку споживачів. Контрафактні товари можуть містити неякісні або навіть небезпечні компоненти, знижуючи довіру до ринку та ставлячи під загрозу здоров'я людей. Особливо складно відрізнити підробки, коли вони зовні схожі на оригінал, але за своєю суттю не відповідають вимогам якості та безпеки.

Важливу роль у виявленні таких товарів відіграє митна експертиза. Використання сучасних технологій ідентифікації дозволяє митним органам виявляти відмінності в матеріалах, перевіряти справжність маркування та проводити експрес-аналіз. Лабораторні дослідження підтверджують безпечність складу, розкриваючи наявність шкідливих компонентів або невідповідність стандартам. Водночас тісна співпраця з правовласниками допомагає швидше ідентифікувати підробки, особливо для продукції, захищеної торговельними марками чи патентами [16].

Щоб ефективно виконувати такі завдання, митний персонал потребує постійного навчання, адже нові методи фальсифікації змушують вдосконалювати підходи до виявлення підробок. Співпраця з міжнародними організаціями і митними службами інших країн також є ключовою, адже контрабандні товари часто мають міжнародне походження, і відстеження їхніх постачань дозволяє блокувати подальше ввезення.

Ще однією проблемою є обмеженість ресурсів митних органів, особливо в країнах, що розвиваються або в перехідних економіках. Оскільки митна експертиза може вимагати значних фінансових та людських ресурсів для впровадження новітніх технологій, деяким країнам важко забезпечити належний рівень контролю за якістю товарів. В умовах обмеженого фінансування митниці не завжди можуть надавати необхідну кількість кваліфікованих кадрів, проводити лабораторні аналізи або інвестувати в нові технології.

Митна експертиза є важливою складовою частиною економічної політики кожної країни, оскільки вона безпосередньо впливає на стабільність внутрішнього ринку, розвиток зовнішньої торгівлі та національну економіку в цілому. Зміни в економічних умовах можуть значною мірою змінити характер митного контролю та експертизи товарів, що перетинають митний кордон. Наприклад, зміни в митних тарифах, такі як підвищення чи зниження ставок, можуть істотно вплинути на обсяги імпорту та експорту товарів, що, в свою чергу, потребує адаптації процедур митного контролю та експертизи [28].

Зниження митних тарифів, яке є одним із елементів економічної політики, часто стимулює збільшення імпорту товарів. Це, в свою чергу, може вимагати більш ретельного контролю та оцінки якості імпортованих товарів, щоб упевнитися, що вони відповідають вимогам національних стандартів та не шкодять внутрішньому ринку. Підвищення митних тарифів, навпаки, може спонукати до розвитку місцевого виробництва, що також потребує контролю за якістю внутрішніх товарів і їх відповідністю вимогам національного законодавства. Водночас країни, які реалізують політику імпортозаміщення, часто зосереджуються на підвищенні стандартів якості для імпортованих

товарів, що забезпечує додаткове навантаження на митні органи щодо проведення експертиз.

Політика підтримки внутрішнього виробництва тісно пов'язана з митною експертизою, оскільки в таких умовах митні органи часто відповідають за перевірку відповідності імпортованих товарів місцевим вимогам, які можуть бути суворішими за міжнародні. Крім того, підтримка внутрішніх виробників через державні субсидії або податкові пільги може призводити до необхідності постійного контролю за якістю національної продукції, щоб підтримати її конкурентоспроможність на внутрішньому ринку.

Таким чином, сучасні тенденції в області митної експертизи вимагають комплексного підходу, що включає міжнародне співробітництво, стандартизацію процедур, розвиток людського капіталу, а також активне використання новітніх технологій та аналітики даних. Для того, щоб забезпечити високий рівень контролю якості товарів, необхідно продовжувати вдосконалювати митні процедури, сприяти міжнародному співробітництву та розвивати інноваційні інструменти для боротьби з новими викликами на ринку.

ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ

У сучасній економіці якість товару є визначальним фактором для досягнення конкурентних переваг на ринку. Оцінка якості продукції не лише включає її фізичні властивості, а й функціональні, естетичні характеристики та відповідність вимогам споживачів і нормативним стандартам. Розуміння якості товару є багатогранним і включає в себе як зовнішні, так і внутрішні аспекти, що формують сприйняття товару на ринку.

У межах теоретичних основ якості товару можна виділити різні методи оцінки, серед яких експериментальні, розрахункові та органолептичні методи, кожен з яких дозволяє оцінити товар із різних перспектив. Розробка та

застосування цих методів є важливими для точного та об'єктивного визначення якості товару в умовах глобальної конкуренції.

Митна експертиза є критичним етапом у процесі переміщення товарів через митний кордон, що включає перевірку їх відповідності національним та міжнародним стандартам якості та безпеки. Митна експертиза не лише гарантує дотримання вимог законодавства, а й забезпечує ефективний контроль за продукцією, запобігаючи проникненню на ринок небезпечних або низькоякісних товарів. Вона базується на принципах відповідності вимогам стандартів, безпеки продукції, запобігання фальсифікації та забезпечення прозорості документації.

Сучасні тенденції у митній експертизі вимагають інтеграції новітніх технологій, таких як автоматизація процесів, використання великих даних та штучного інтелекту для покращення ефективності перевірок. Водночас, існують проблеми, зокрема в частині боротьби з фальсифікацією, що потребує постійного вдосконалення митних процедур та вдосконалення міжнародного співробітництва.

Ефективна митна експертиза неможлива без висококваліфікованих фахівців. Постійне навчання та підвищення кваліфікації митних експертів, впровадження навчальних програм із новітніх технологій та міжнародних стандартів сприяють підготовці фахівців, здатних ефективно працювати з новими типами продукції. Взаємодія з бізнесом допомагає створювати прозорі та ефективні митні процедури, що враховують потреби ринку.

Загалом, митна експертиза є важливим інструментом для забезпечення безпеки та якості товарів на ринку, що сприяє не лише захисту споживачів, а й розвитку здорової конкуренції між підприємствами. Вона забезпечує стабільність торговельних відносин на міжнародному рівні, що є надзвичайно важливим у глобалізованій економіці.

РОЗДІЛ 2

КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП «МУРАТОВ»: ФІНАНСИ, МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ

2.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності ФОП «МУРАТОВ»

Фізична особа-підприємець «МУРАТОВ» була заснована у 2015 році в Харкові – одному з найважливіших промислових, наукових і культурних центрів України. Стратегічне розташування підприємства на проспекті Науки надає зручний доступ як для клієнтів, так і для постачальників, що позитивно впливає на логістичні можливості компанії. Розвиток інфраструктури Харківської області також сприяє успішній діяльності «МУРАТОВ».

На початкових етапах свого розвитку підприємство зосередилося на формуванні асортименту товарів, встановленні партнерств із постачальниками та створенні онлайн-платформи для замовлень і організації доставки. Завдяки впровадженню новітніх технологій для оптимізації замовлень та розширенню асортименту, компанія змогла значно покращити якість обслуговування та зміцнити свої позиції на ринку.

Орієнтуючись на довгострокову стратегію розвитку, компанія «МУРАТОВ» зосереджується на трьох основних напрямках: якості товарів, ефективності обслуговування та соціальній відповідальності. Підприємство працює лише з надійними постачальниками та виробниками, що дозволяє забезпечити високий рівень якості продукції та задоволення клієнтів. Постійна увага до деталей, індивідуальний підхід до кожного замовлення та контроль за якістю продукції є основними складовими стратегічного підходу компанії.

Для оцінки економічної ситуації підприємства важливо проаналізувати його майновий стан, який включає в себе активи і пасиви компанії. Показники майнового стану підприємства характеризують стан і структуру активів у

сукупності з джерелами їх фінансування. Ці показники умовно можна поділити на дві основні групи: перша – визначає стан основних засобів підприємства, а друга – оцінює ефективність використання основних фондів та оборотних коштів.

Для оцінки якості основних засобів використовуються такі показники, як частка активної частини основних засобів, коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення та індекс постійного активу. Ці показники дозволяють визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої основні засоби для забезпечення виробничої діяльності.

Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє оцінити його поточну фінансову стійкість, яка може бути оцінена за різними варіантами, такими як: абсолютна фінансова стійкість, задовільний фінансовий стан, проблемне фінансове становище або критична ситуація. Оцінка фінансової стійкості проводиться на основі співвідношення активів і зобов'язань підприємства, а також здатності генерувати достатній прибуток для покриття своїх фінансових зобов'язань.

З огляду на фінансові та майнові показники підприємства ФОП «МУРАТОВ», компанія демонструє стабільний розвиток, використовуючи наявні ресурси для покращення якості продукції та послуг. Завдяки оптимізації процесів, зниженню витрат і розширенню асортименту, підприємство зміцнює свої позиції на ринку, що дозволяє забезпечити стабільний фінансовий стан і позитивні перспективи для подальшого розвитку.

Майновий стан підприємства характеризується складу та структурою його активів (ресурсів) і пасивів (джерел фінансування). Для детального аналізу майнового стану розглянемо основні показники активів та пасивів, а також їх зміни за період 2021–2023 років наведених в таблиці 2.1 та 2.2.

Таблиця 2.1

Горизонтальний аналіз балансу ФОП «МУРАТОВ» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютна зміна (2023-2021)	Відносна зміна (%)
Активи					
Оборотні активи	500000	550000	600000	100000	+20%
Основні засоби	200000	210000	230000	30000	+15%
Дебіторська заборгованість	150000	140000	130000	-20000	-13,33%
Грошові кошти	50000	60000	70000	20000	+40%
Пасиви					
Власний капітал	600000	650000	700000	100000	+16.67%
Поточні зобов'язання	200000	210000	220000	20000	+10%
Довгострокові зобов'язання	100000	90000	80000	-20000	-20%

Горизонтальний аналіз (Таблиця 2.1) дозволяє оцінити динаміку змін активів і пасивів підприємства за кілька років. Оборотні активи зросли на 100 000 грн (20%) з 2021 по 2023 рік. Це свідчить про покращення ліквідності підприємства, оскільки оборотні активи забезпечують покриття поточних зобов'язань, що важливо для підтримки безперервної операційної діяльності.

Основні засоби збільшилися на 30 000 грн (15%), що є свідченням того, що підприємство активно інвестує у розширення та оновлення своєї матеріально-технічної бази. Оновлення основних засобів є важливим для забезпечення безперервності виробничого процесу та підвищення ефективності підприємства.

Що стосується пасивів, то власний капітал зріс на 100 000 грн (16,67%), що є позитивним знаком. Збільшення власного капіталу свідчить про фінансову незалежність підприємства та його здатність покривати фінансові потреби без залучення додаткових позикових коштів. Водночас, поточні зобов'язання збільшилися на 20 000 грн (10%), що вказує на необхідність додаткового фінансування поточної діяльності підприємства, однак зростання цього показника є помірним і знаходиться в межах контролю. Довгострокові зобов'язання зменшилися на 20 000 грн (-20%), що може свідчити про зниження боргового навантаження в довгостроковій перспективі.

Таблиця 2.2

Вертикальний аналіз балансу ФОП «МУРАТОВ» 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.	2021(% до валюти балансу)	2022 р.	2022(% до валюти балансу)	2023 р.	2023(% до валюти балансу)
Активи						
Оборотні активи	500000	62,5%	550000	63,9%	600000	64,5%
Основні засоби	200000	25%	210000	24,4%	230000	24,7%
Дебіторська заборгованість	150000	18,75%	140000	16,3%	130000	14%
Грошові кошти	50000	6,25%	60000	7%	70000	7,5%
Пасиви						
Власний капітал	600000	75%	650000	75,6%	700000	75,3%
Поточні зобов'язання	200000	25%	210000	24,4%	220000	23,7%
Довгострокові зобов'язання	100000	12,5%	90000	10,5%	80000	8,6%

За результатами вертикального аналізу, можна побачити, що частка оборотних активів у загальній валюті балансу стабільно висока. Вона збільшилась з 62,5% у 2021 році до 64,5% у 2023 році. Це свідчить про те, що підприємство покращує свою ліквідність і може забезпечити своєчасне виконання короткострокових зобов'язань. Високий рівень оборотних активів є важливим для будь-якого бізнесу, оскільки він дозволяє швидко покривати поточні витрати та забезпечувати безперервність діяльності навіть у періоди економічної нестабільності.

Основні засоби займають стабільну частку в балансі, що вказує на збалансовану стратегію інвестування в довгострокові активи. Власний капітал займає більше 75% у структурі пасивів, що підтверджує фінансову незалежність підприємства і знижує залежність від зовнішніх позикових ресурсів. Поточні зобов'язання зменшуються в структурі пасивів, що може вказувати на зниження залежності від короткострокових боргів. Зменшення довгострокових зобов'язань також є позитивним фактором, оскільки це дозволяє знизити фінансове навантаження на підприємство.

Довгострокові зобов'язання зменшуються, що знижує фінансове навантаження і дозволяє зменшити залежність підприємства від зовнішніх фінансових ресурсів.

Основні засоби підприємства займають стабільну частку в балансі, що свідчить про збалансовану стратегію інвестування в довгострокові активи, які забезпечують основу для розвитку і підвищення ефективності виробництва.

Водночас, структура пасивів демонструє високий рівень фінансової незалежності: власний капітал перевищує 75% у загальній сумі пасивів. Це означає, що підприємство менш залежне від зовнішніх позикових коштів і може підтримувати стабільну діяльність без значного фінансового навантаження від боргів.

Більш того, зменшення поточних зобов'язань свідчить про зниження залежності від короткострокових боргів, що також є позитивним сигналом для фінансової стійкості підприємства.

Крім того, зниження довгострокових зобов'язань дозволяє зменшити фінансовий тиск на підприємство в майбутньому, що створює додаткові можливості для оптимізації фінансових потоків і розвитку.

Щоб оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для забезпечення безперервної діяльності, варто розглянути основні фінансові коефіцієнти, які дають змогу глибше зрозуміти стан майнового стану підприємства та його здатність покривати зобов'язання. Аналіз цих коефіцієнтів за період 2021–2023 років дає чітке уявлення про динаміку фінансової стійкості підприємства та його здатність до адаптації в умовах змін на ринку та макроекономічних коливань (Таблиця 2.3).

Зокрема, коефіцієнти ліквідності, фінансової залежності та рентабельності є важливими індикаторами, які дають змогу зрозуміти, наскільки добре підприємство управляє своїми активами і зобов'язаннями, а також які ризики можуть виникати в процесі його розвитку.

Таблиця 2.3

Коефіцієнтами майнового стану ФОП «МУРАТОВ» 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Коефіцієнт ліквідності	2,5	2,62	2,73
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,857	0,855	0,843
Коефіцієнт фінансової залежності	0,143	0,145	0,157
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	3,0	3,10	3,04
Коефіцієнт оборотності активів	7,14	9,21	10,84
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,5	0,71	0,87

Виходячи з розрахованих показників майнового стану ФОП «МУРАТОВ» бачимо, що зростання коефіцієнта ліквідності протягом трьох років свідчить про поліпшення фінансової стійкості підприємства, оскільки воно здатне ефективно покривати свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт автономії знизився за останні роки, що може свідчити про збільшення частки залучених коштів у фінансуванні активів підприємства. Це може бути позитивним (зростання активів за рахунок позикових коштів), але потребує контролю за рівнем фінансових зобов'язань.

Зростання коефіцієнта фінансової залежності на 2023 рік свідчить про збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства. Це може бути пов'язано з активними інвестиціями в розвиток.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами залишається високим протягом трьох років, що вказує на стабільне фінансування основних засобів за рахунок власного капіталу. Це свідчить про високий рівень фінансової незалежності.

Зростання коефіцієнта оборотності активів з 2021 по 2023 рік свідчить про те, що підприємство стало більш ефективним у використанні своїх активів для генерування доходу.

Збільшення коефіцієнта оновлення з 2021 по 2023 рік свідчить про активне інвестування в оновлення основних засобів, що позитивно впливає на технічну оснащеність підприємства.

Майновий стан підприємства ФОП «МУРАТОВ» є стабільним та поступово покращується завдяки зростанню оборотних активів та власного капіталу. Підприємство має хорошу фінансову стійкість завдяки високому рівню власного капіталу та зменшенню боргового навантаження, зокрема довгострокових зобов'язань.

Таким чином, наступним кроком є детальний аналіз основних фінансових показників ФОП «МУРАТОВ» за період з 2021 по 2023 рік (Таблиця 2.4.), які вказують на стабільний розвиток компанії та її здатність підтримувати високі темпи зростання навіть в умовах змін на ринку.

Таблиця 2.4

Основні фінансові показники ФОП «МУРАТОВ» 2021-2023 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Дохід (виручка), грн	5000000	7000000	9000000
Валовий прибуток, грн	1500000	2300000	3000000
Чистий прибуток, грн	800000	1200000	1500000
Коефіцієнт ліквідності	1.5	1.7	1.9
Рентабельність продажу, %	16%	17,5%	18%
Кількість реалізованих товарів (одиниць)	2500	3000	3500
Витрати на логістику, грн	500000	600000	700000
Інвестиції в оновлення обладнання, грн	100000	150000	200000

Фінансові показники діяльності ФОП «МУРАТОВ» за 2021-2023 роки демонструють стабільне зростання та ефективне управління ресурсами підприємства. Протягом цього періоду компанія не тільки наростила обсяги продажів, але й вдосконалила свою стратегію управління витратами та інвестиціями, що дозволило досягти значних фінансових результатів.

Чистий прибуток підприємства зріс на 18% у 2023 році порівняно з попереднім роком. Це свідчить про покращення ефективності операційної

діяльності та здатність компанії генерувати додатковий прибуток. Підвищення чистого прибутку може бути пов'язане як із збільшенням обсягу продажів, так і зі зниженням витрат або поліпшенням фінансової політики підприємства. У той же час, важливо зазначити, що збільшення прибутку на фоні збільшення витрат на логістику є позитивним сигналом, оскільки компанія змогла підтримувати рентабельність навіть у складніших умовах.

Зростання рентабельності продажу на 4% у 2023 році є ще одним важливим показником ефективності підприємства. Рентабельність продажу – це відношення чистого прибутку до виручки, і зростання цього показника свідчить про те, що компанія змогла підвищити ефективність своєї діяльності. Це може бути результатом оптимізації витрат на виробництво та реалізацію продукції, а також вдосконалення процесів продажу та зростання попиту на товари підприємства. Рентабельність продажу є важливим індикатором того, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для досягнення прибутку, і її покращення вказує на успішну стратегію управління витратами та ціноутворенням.

Одним із факторів, який потребує особливої уваги, є зростання витрат на логістику в 2023 році. Витрати на транспортування товарів збільшились на 100 000 грн, що свідчить про підвищення собівартості логістичних послуг. Причинами цього зростання можуть бути різні фактори, зокрема загальний ріст вартості пального, підвищення тарифів на транспортні послуги, а також інфляція в економіці. Однак, незважаючи на збільшення витрат на логістику, підприємство змогло зберегти зростання рентабельності, що вказує на ефективне управління іншими витратами та успішну стратегію продажів.

Інвестиції в оновлення обладнання та модернізацію підприємства також відіграють важливу роль у забезпеченні сталого зростання. У 2023 році сума інвестицій в оновлення обладнання склала 200 000 грн, що на 50% більше порівняно з попереднім роком. Ці інвестиції спрямовані на покращення технічної оснащеності підприємства та модернізацію виробничих потужностей. Завдяки цьому, підприємство має можливість знизити довгострокові витрати на

обслуговування старого обладнання та підвищити ефективність виробництва. Оновлені технології також дозволяють знизити собівартість продукції, що, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність на ринку.

Таким чином, загальні фінансові показники ФОП «МУРАТОВ» за 2021-2023 роки свідчать про стабільне зростання, покращення ефективності операційної діяльності та оптимізацію витрат. Зростання прибутку і рентабельності на фоні збільшення витрат на логістику вказує на успішну стратегію управління витратами, а інвестиції в оновлення обладнання демонструють прагнення підприємства до постійного вдосконалення та підвищення конкурентоспроможності.

2.2. Аналіз організації митної експертизи товарів на підприємстві ФОП «МУРАТОВ»

Для забезпечення високого рівня якості товарів, що реалізуються, ФОП «МУРАТОВ» використовує комплексний підхід до контролю якості. Підприємство співпрацює з надійними постачальниками та виробниками, що дозволяє гарантувати високі стандарти продукції на етапі її закупівлі. Крім того, для підтримки якості продукції, підприємство здійснює постійний моніторинг на всіх етапах – від виробництва до транспортування.

Для ФОП «МУРАТОВ», який активно займається імпортом продукції, вибір постачальників та контроль якості на етапі постачання є критичними елементами для забезпечення стабільності бізнесу та підтримки високого рівня якості товарів. Оскільки значна частина продукції імпортується з інших країн, цей процес потребує особливої уваги до деталей.

Вибір постачальників для ФОП «МУРАТОВ» відбувається через кілька етапів (рис. 2.1.), кожен з яких націлений на забезпечення високої якості продукції, своєчасну доставку та дотримання законодавчих вимог. Оскільки

компанія імпортує значну кількість товарів, кожен постачальник проходить ретельну перевірку:

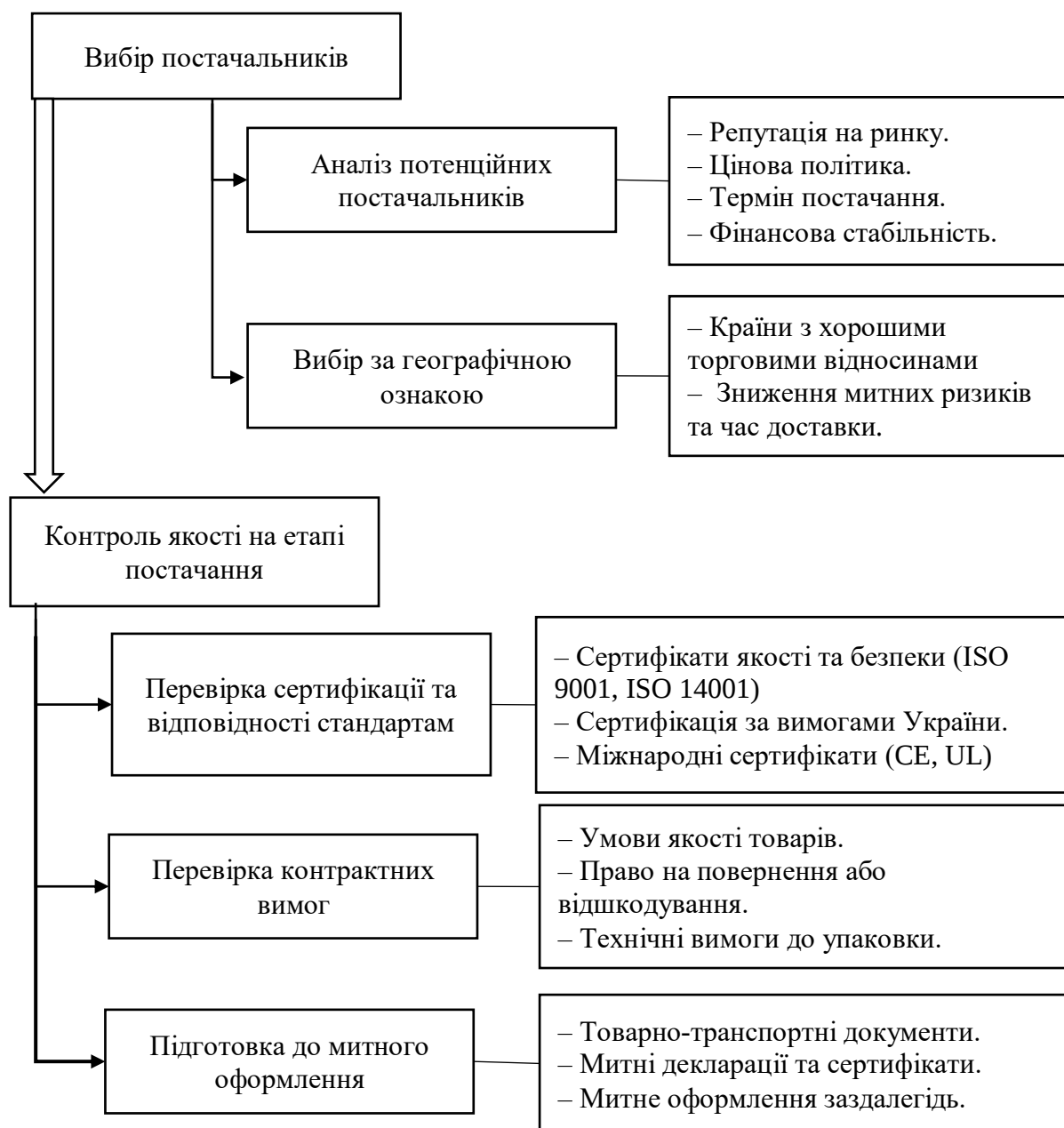

Рис. 2.1. Основні етапи процесу вибору постачальників і контролю якості на етапі постачання товару для ФОП «МУРАТОВ».

Перш за все, підприємство проводить ретельний аналіз потенційних партнерів, орієнтуючись на кілька основних критеріїв. Оцінка репутації постачальника є ключовим фактором, адже досвід роботи на ринку, позитивні відгуки клієнтів та наявність сертифікатів і ліцензій допомагають визначити

надійність партнера. Якщо постачальник вже має досвід співпраці з великими компаніями, це значно підвищує рівень довіри до нього.

Цінова політика також є важливим аспектом при виборі постачальника, адже ФОП «МУРАТОВ» прагне знаходити оптимальне співвідношення між вартістю та якістю товарів. Важливо, щоб ціни були конкурентоспроможними, але водночас постачальник мав можливість забезпечити високу якість продукції.

Не менш значущим є здатність постачальника дотримуватися встановлених термінів постачання, що особливо важливо для імпортних товарів, де строки доставки можуть бути довшими через митні процедури та інші фактори. Враховуючи специфіку імпорту, також перевіряється фінансова стабільність постачальника, що дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з непоставками або змінами в ціновій політиці.

Для імпортних поставок особливу увагу приділяють географічному розташуванню постачальників. Вибір партнерів із країн, з якими Україна має добрі торгові відносини, дозволяє знизити митні ризики та скоротити час доставки. Постачальники, що працюють у таких регіонах, здатні забезпечити безперервність постачань, що є важливим аспектом для стабільності бізнесу.

Щодо контролю якості на етапі постачання, ФОП «МУРАТОВ» ретельно перевіряє сертифікацію постачальників та відповідність продукції міжнародним і національним стандартам. Це включає перевірку сертифікатів якості та безпеки, таких як ISO 9001, ISO 14001, а також сертифікації, що відповідають вимогам українського законодавства для певних категорій товарів (медичні засоби, харчова продукція тощо). Для продукції, що імпортується з Європи, США або інших міжнародних ринків, важливо наявність сертифікатів відповідності міжнародним стандартам, таким як CE або UL [4].

Крім того, при укладанні контракту з постачальником, ФОП «МУРАТОВ» чітко визначає технічні та якісні характеристики товарів. У контракті зазвичай зазначаються умови якості товарів, відповідність певним стандартам та специфікаціям, а також вимоги до безпеки продукції. Якщо товар не відповідає встановленим вимогам якості, підприємство має право вимагати повернення або

компенсації. Технічні вимоги до упаковки та маркування також є важливими, зокрема для того, щоб упаковка відповідала вимогам митного оформлення.

Особливістю імпорту є необхідність митного контролю. ФОП «МУРАТОВ» забезпечує, щоб постачальники надавали всі необхідні митні документи, зокрема товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, упаковочні листи та митні декларації, що підтверджують походження та відповідність продукції. Для уникнення затримок на митному кордоні, підприємство також може укладати договори з постачальниками про своєчасне оформлення всіх необхідних документів та сертифікацій до моменту прибуття товару на митний кордон.

Таким чином, ФОП «МУРАТОВ» здійснює ретельний і всебічний контроль за якістю продукції на всіх етапах – від вибору постачальників до митного оформлення, що забезпечує стабільність та надійність бізнес-процесів підприємства, особливо у сфері імпорту.

Якщо ФОП «МУРАТОВ» імпортує технічні товари, то процес митного контролю та перевірки цих товарів буде включати кілька ключових етапів, пов'язаних з безпекою, якістю та відповідністю вимогам, встановленим українським законодавством, а також міжнародним стандартам. Оскільки технічні товари можуть включати електроніку, побутову техніку, машини, обладнання та інші пристрої, що використовуються у різних галузях, їх митна експертиза є критично важливою для забезпечення безпеки користувачів та захисту навколишнього середовища.

Для технічних товарів, що імпортуються, обов'язково повинна бути проведена сертифікація відповідності міжнародним або національним стандартам безпеки та якості. Це забезпечує відповідність продукції вимогам, що стосуються безпеки, електричної безпеки, здоров'я та навколишнього середовища. Основні сертифікати, які можуть бути необхідні для імпортованих технічних товарів:

- Сертифікат відповідності CE – для товарів, що відповідають європейським стандартам безпеки та екологічним вимогам. Наявність цього

сертифіката є обов'язковою для багатьох технічних товарів, зокрема для побутової техніки, електроніки, машин, електричних та електронних пристроїв, що продаються на території Європейського Союзу та України.

- Сертифікат UL (Underwriters Laboratories) – для технічних товарів, що повинні відповідати стандартам безпеки електричних та електронних пристроїв на території США. Цей сертифікат підтверджує відповідність продукту вимогам безпеки і є необхідним для ряду технічних товарів, що імпортуються в Україну з США [64].

Деякі технічні товари, зокрема ті, що стосуються програмного забезпечення або використовують радіочастотні пристрої, можуть вимагати спеціального ліцензування або реєстрації перед імпортом:

- Ліцензія на імпорт програмного забезпечення – для ліцензійного програмного забезпечення, яке постачається в Україну, необхідно забезпечити відповідні ліцензії та підтвердження прав на використання програмного продукту.

- Реєстрація електронних пристроїв, що працюють на частотах – наприклад, радіоелектронні засоби, мобільні телефони, рації та інші пристрої, що використовують радіочастоти, потребують реєстрації в органах, що контролюють радіочастотний спектр. Для таких товарів ФОП «МУРАТОВ» повинна отримати відповідні дозволи від Національної комісії з регулювання зв'язку та інших державних органів.

Для технічних товарів необхідно проводити лабораторні дослідження з метою підтвердження відповідності вимогам безпеки, особливо якщо товари мають електричні компоненти або можуть становити загрозу для здоров'я та безпеки користувачів. Важливі перевірки:

- Перевірка електричної безпеки – це включає тестування на відповідність технічним вимогам, таким як захист від ураження електричним струмом, захист від коротких замикань, перегріву тощо.

- Визначення токсичності або наявності шкідливих компонентів – для імпортованих електронних пристроїв та побутової техніки перевіряються

матеріали, які можуть бути токсичними, такі як свинець, ртуть, кадмій та інші важкі метали, які можуть становити загрозу для здоров'я людей. Це особливо важливо для електронних пристроїв та батарей.

Технічні товари, зокрема електроніка та побутова техніка, повинні відповідати вимогам щодо екологічної безпеки та енергоспоживання:

- Директива RoHS – одна з важливих вимог для електронних пристроїв і техніки, що стосується обмеження використання шкідливих матеріалів, таких як свинець, ртуть, кадмій, бромовані вогнезахисні речовини та інші небезпечні хімічні елементи [80].

- Енергетичні вимоги – для деяких категорій технічних товарів, таких як побутова техніка, енергоспоживання є важливим аспектом. Перевірка на відповідність стандартам енергозбереження та енергоефективності є необхідною для забезпечення відповідності українським та міжнародним екологічним стандартам.

Згідно з екологічними стандартами, технічні товари повинні відповідати вимогам щодо переробки та утилізації, зокрема у рамках Директиви WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment), яка регулює процес утилізації електронних відходів.

Оскільки імпорт технічних товарів зазвичай пов'язаний з вимогами сертифікації та реєстрації, ФОП «МУРАТОВ» повинна уважно дотримуватися всіх необхідних процедур митного контролю, щоб забезпечити безперешкодне ввезення товарів. Це включає своєчасне подання митних декларацій, а також надання всіх необхідних документів, які підтверджують відповідність продукції технічним вимогам. Крім того, важливо, щоб перевірка документів підтверджувала їх відповідність вимогам ліцензування та сертифікації, що дозволяє уникнути затримок на митниці та забезпечити легітимність ввезеного товару.

Контроль якості на підприємстві здійснюється на кількох етапах, кожен з яких спрямований на забезпечення відповідності товару визначеним стандартам та характеристикам (рис. 2.2.):

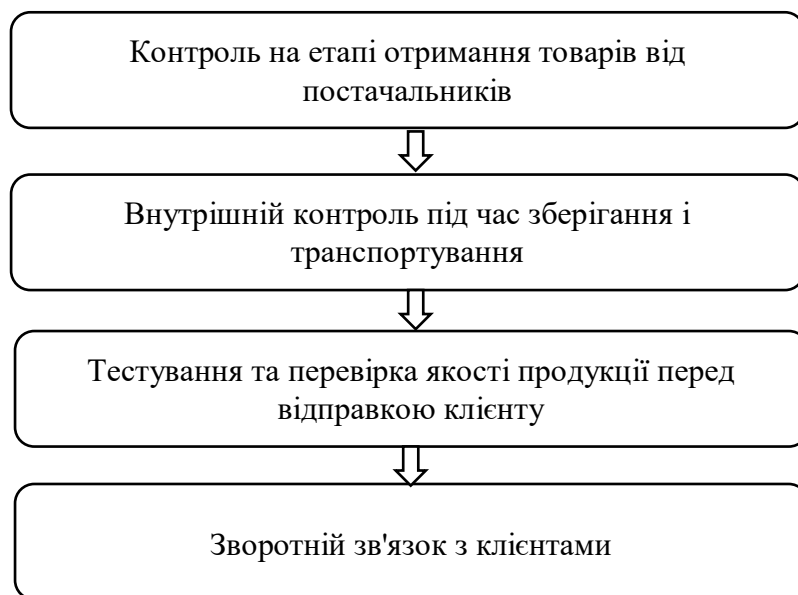

Рис. 2.2. Етапи контролю якості на ФОП «МУРАТОВ»

1. Контроль на етапі отримання товарів від постачальників. Цей етап є критично важливим, оскільки гарантує, що товари, які надійшли від постачальників, відповідають встановленим вимогам та технічним характеристикам. Процес контролю включає:

- Первинний огляд товару, при отриманні товарів на складі, кожна партія проходить первинну візуальну перевірку на предмет пошкоджень упаковки, наявності дефектів або відхилень від контрактних умов.

- Перевірка відповідності сертифікатам та специфікаціям – товари, які підлягають сертифікації або повинні відповідати певним стандартам якості (наприклад, ГОСТ, ISO, екологічним стандартам), піддаються перевірці на наявність відповідних сертифікатів якості та інших дозвільних документів.

- Тестування продукції, якщо це передбачено умовами контракту, на цьому етапі проводиться тестування зразків товару (наприклад, на відповідність фізико-хімічним властивостям або безпеці). Це може включати лабораторні дослідження та випробування.

Цей контроль дозволяє запобігти потраплянню неякісних товарів на склад і забезпечити відповідність продукції вимогам контракту.

2. Внутрішній контроль під час зберігання і транспортування товарів. Підприємство докладає великих зусиль для забезпечення належних умов зберігання товарів на складі. Важливими аспектами внутрішнього контролю є:

- Оптимальні умови зберігання – продукція зберігається в спеціально обладнаних приміщеннях, де підтримується необхідний температурний режим, вологість та інші фактори, що можуть вплинути на якість товару. Для кожного виду товару розроблені специфічні умови зберігання, що забезпечують максимальну його придатність до використання.

- Регулярна перевірка стану товару – підприємство здійснює регулярний огляд товарів, що зберігаються на складі, щоб вчасно виявити можливі дефекти, пошкодження або зміни у якості (наприклад, через тривале зберігання або неправильні умови).

- Моніторинг логістичних процесів – для запобігання пошкодженням або змінам якості товарів під час транспортування підприємство розробило систему контролю за транспортними умовами, включаючи використання сертифікованих перевізників та контроль за станом товарів під час доставки.

3. Тестування та перевірка якості продукції перед відправкою клієнту. Після того, як товар пройшов етап зберігання, перед його відправкою кінцевому споживачеві проводиться фінальна перевірка якості. Це включає:

- Перевірка упаковки, для гарантування збереження товару під час транспортування, перевіряється не лише якість самого товару, а й наявність пошкоджень упаковки, її відповідність стандартам (наприклад, наявність етикеток, штрих-кодів, маркування відповідно до норм).

- Перевірка кількості товару, проводиться звірка кількості одиниць товару відповідно до товарної накладної або рахунку-фактури. Це дозволяє уникнути помилок в обсягах та непорозумінь з клієнтами.

Відповідність стандартам безпеки та екологічним вимогам: Залежно від типу продукції, перевірка може включати тестування на відповідність вимогам безпеки (наприклад, для харчових продуктів, будівельних матеріалів, медичних

виробів). Також, якщо товар підлягає екологічним стандартам, здійснюється перевірка його відповідності нормам охорони навколишнього середовища.

Ці заходи гарантують, що товар, який надходить до кінцевого споживача, відповідає всім вимогам і не буде викликати нарікань з боку клієнтів.

4. Зворотній зв'язок з клієнтами є важливою складовою системи контролю якості на підприємстві ФОП «МУРАТОВ». Після продажу товару підприємство активно збирає відгуки та скарги від покупців, що дає можливість своєчасно виявляти проблеми з якістю та приймати коригувальні заходи. Це включає:

- Аналіз відгуків клієнтів, всі отримані відгуки, як позитивні, так і негативні, ретельно аналізуються, щоб виявити можливі недоліки в якості продукції або в процесі обслуговування.

- Оперативне реагування на скаргу у разі отримання скарг на якість товару, компанія здійснює оперативне реагування. Це може включати повернення товару, компенсацію або обмін, що дозволяє зберегти репутацію компанії та довіру клієнтів.

- Коригувальні заходи на основі отриманих даних підприємство може вдосконалити свої процеси контролю якості, покращити співпрацю з постачальниками, змінити технологічні процеси або вдосконалити упаковку та транспортування.

Зворотний зв'язок з клієнтами також служить важливим інструментом для постійного вдосконалення якості продукції та обслуговування.

Завдяки комплексному підходу до вибору постачальників та детальному контролю якості на етапах постачання, митного оформлення та приймання продукції, ФОП «МУРАТОВ» може забезпечити високий рівень якості імпортованих товарів. Це дозволяє підприємству підтримувати конкурентоспроможність на ринку та задовольняти вимоги своїх клієнтів.

2.3. Аналіз якості товару та проведення митних експертиз в Україні

Аналіз якості товару та проведення митних експертиз в Україні є важливими етапами як для імпорту, так і для експорту товарів. Правильний підхід до цих процедур забезпечує не лише відповідність продукції вимогам безпеки та якості, але й відповідність митним нормам, що є необхідним для успішної та безперешкодної реалізації товарів. Для ФОП «МУРАТОВ», як і для інших підприємств, що займаються імпортом, ці процеси мають особливу важливість, оскільки неякісна або неналежно сертифікована продукція може спричинити додаткові витрати, штрафи та навіть повернення товару.

Аналіз якості товарів, що імпортуються, передбачає кілька ключових етапів перевірки, метою яких є забезпечення відповідності продукції встановленим стандартам безпеки та якості. Це включає в себе як перевірку сертифікації товарів, так і тестування продукції, що може бути обов'язковим для певних категорій товарів.

Перед імпортом продукції в Україну необхідно провести перевірку сертифікації товару на відповідність вимогам національних стандартів та міжнародних норм. Для деяких категорій товарів (наприклад, медичні засоби, харчові продукти, побутова хімія) вимога щодо сертифікації є обов'язковою. Продукція повинна відповідати вимогам, визначеним технічними регламентами України, а також міжнародним стандартам, таким як ISO 9001, ISO 14001, сертифікати CE, UL тощо .

Для забезпечення якості товарів необхідно провести тестування або лабораторні дослідження, особливо для товарів, які можуть впливати на здоров'я або навколишнє середовище. Це включає перевірку фізико-хімічних характеристик товарів (наприклад, для хімічних продуктів або медичних засобів), а також тестування на відповідність стандартам безпеки, екологічним вимогам.

Певні категорії товарів, зокрема ті, що підлягають митному контролю (наприклад, ліки, харчова продукція, технічні товари), вимагають ретельнішої перевірки. Крім сертифікації, ці товари можуть бути піддані додатковим дослідженням на відповідність безпечності та якості згідно з чинними державними стандартами.

Митні експертизи в Україні не лише забезпечують дотримання стандартів безпеки та якості, але й відіграють важливу роль у створенні умов для справедливої конкуренції на внутрішньому ринку. Вони гарантують, що імпортовані товари відповідають тим самим вимогам, які ставляться до внутрішнього виробництва. Це допомагає уникнути ситуацій, коли неякісні чи небезпечні продукти, що не проходять сертифікацію, знижують конкурентоспроможність українських виробників. Також митні експертизи мають стратегічне значення для розвитку економічних відносин між Україною та іншими країнами, що особливо актуально в умовах постійних змін міжнародної політики, угод і економічних санкцій.

Митна експертиза товарів в Україні є важливим етапом при здійсненні імпорту. Вона включає в себе як перевірку документів, так і фізичний контроль товарів, щоб гарантувати їх відповідність вимогам українського законодавства, а також міжнародним стандартам. Процес митної експертизи має кілька ключових етапів (рис. 2.3.).

Один із перших етапів митного контролю – це перевірка всіх необхідних документів, що супроводжують товар. Це можуть бути товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, сертифікати походження товару та сертифікати якості, відповідні митні декларації. Митні органи перевіряють, чи правильно оформлені всі документи, чи є відповідність між заявленими даними та реальними характеристиками товару.

Після перевірки документів митні органи визначають правильну класифікацію товару за товарною номенклатурою зовнішньоекономічної діяльності (ТНЗЕД). Це дозволяє встановити правильні ставки митних зборів і ПДВ, а також застосувати можливі преференційні митні тарифи (наприклад, у

разі наявності угод про вільну торгівлю з певними країнами). Визначення митної вартості товару є важливою частиною митного оформлення, оскільки саме на основі цієї вартості обчислюються митні платежі.

Рис. 2.3. Митна експертиза товарів в Україні

В залежності від категорії товару митні органи можуть здійснювати інспекцію на відповідність товару екологічним та санітарним вимогам. Це стосується таких товарів, як продукти харчування, ліки, косметика, побутова

хімія тощо. У разі необхідності товар може бути направлений на лабораторні дослідження для визначення його якості та безпеки.

Окремим і надзвичайно важливим етапом митної експертизи є перевірка походження товару, яка забезпечує визначення його відповідності вимогам міжнародних торгових угод та правильне застосування митних тарифів і зборів. Митні органи України зобов'язані перевіряти, чи є продукція, що ввозиться, об'єктом пільгових митних умов за умовами угод про вільну торгівлю, таких як Угода про асоціацію з ЄС, угоди з країнами СНД чи іншими торговими партнерами. Товари з певних країн можуть підпадати під знижені або нульові митні ставки, що залежить від умов конкретних торгових угод. В таких випадках митні органи можуть вимагати надання додаткових документів, таких як сертифікати походження, які підтверджують, що товар дійсно походить з країни, що бере участь в угоді про вільну торгівлю.

Такі сертифікати допомагають митним органам точно визначити митні ставки та відповідність товарів умовам спеціальних тарифних переваг, що є важливим аспектом для підтримки конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Правильне оформлення сертифікатів походження є необхідною умовою для забезпечення дотримання умов митних угод, а також для запобігання зловживанням з боку імпортерів [11].

Одночасно з перевіркою походження товару, під час митного контролю також здійснюється ретельна перевірка на відповідність вимогам безпеки як для здоров'я людини, так і для навколишнього середовища. Це надзвичайно важливо для забезпечення безпеки споживачів та охорони екологічного середовища, адже неякісні або небезпечні товари можуть мати серйозні наслідки для здоров'я людей і природи. Продукція, яка містить шкідливі або токсичні речовини, або є потенційно небезпечною для навколишнього середовища, підлягає додатковому контролю з боку санітарно-епідеміологічних органів та органів екологічної безпеки.

Наприклад, для товарів, які можуть становити загрозу для здоров'я (ліки, продукти харчування, косметика), проводяться додаткові лабораторні

дослідження на відповідність вимогам безпеки та якості. Такі дослідження дозволяють виявити наявність шкідливих речовин, токсинів або інших небезпечних складових, які можуть завдати шкоди здоров'ю людини. Продукція, яка не відповідає вимогам безпеки, може бути заборонена до ввезення, а також знята з обігу на території України.

Цей багатоступеневий процес забезпечує повну відповідність товарів вимогам українського законодавства, що в свою чергу сприяє захисту здоров'я населення, навколишнього середовища та економічної стабільності країни.

Українські підприємці, що займаються експортом продукції на міжнародні ринки, також повинні пройти процедури сертифікації та тестування товарів, щоб забезпечити їх відповідність вимогам країни-імпортера. Це включає сертифікацію відповідно до міжнародних стандартів якості та безпеки, що дозволяє українським товарам бути конкурентоспроможними на зовнішніх ринках і сприяє їх доступу до нових торгових можливостей.

Процедура сертифікації експортної продукції включає кілька ключових етапів. Першим етапом є оцінка вимог країни-імпортера, коли підприємці вивчають нормативно-правові вимоги та стандарти, що діють в країні, до якої планується експорт товару. Кожна країна має свої специфічні вимоги до якості продукції, маркування, санітарних норм та безпеки, тому важливо, щоб підприємці були обізнані з технічними регламентами, екологічними стандартами та вимогами до сертифікації для певних категорій товарів. Це дозволяє підготувати продукцію до міжнародної сертифікації відповідно до таких стандартів як ISO, HACCP для харчових продуктів, CE для продукції на ринок ЄС тощо [37].

Після сертифікації товару, експортерам необхідно пройти митне оформлення, яке включає заповнення митних декларацій, подання сертифікатів і інших супровідних документів для митниці. Це сприяє безперешкодному вивозу товару, а також дає змогу уникнути затримок на митниці. Однак, митний контроль для імпортованих товарів є не менш важливим етапом для забезпечення відповідності продукції вимогам національних стандартів та міжнародних норм.

Аналіз якості товарів, що імпортуються в Україну, передбачає кілька ключових етапів перевірки, метою яких є забезпечення відповідності продукції стандартам безпеки та якості. Це включає в себе перевірку сертифікації товарів, а також тестування, що може бути обов'язковим для певних категорій товарів. Наприклад, медичні засоби, харчові продукти, побутова хімія мають вимогу сертифікації, яка є обов'язковою для ввезення в Україну. Продукція повинна відповідати вимогам технічних регламентів України, а також міжнародним стандартам, таким як ISO 9001, ISO 14001, сертифікати CE, UL тощо.

Залежно від категорії товару митні органи можуть проводити додаткові лабораторні дослідження або інспекції на відповідність екологічним та санітарним вимогам. Це є особливо важливим для таких товарів, як продукти харчування, ліки, косметика та інші товари, що можуть безпосередньо впливати на здоров'я людини та навколишнє середовище. Такі перевірки гарантують, що імпортована продукція не містить небезпечних або токсичних речовин та не становить загрози для споживачів.

Митні експертизи також включають перевірку походження товару, що дозволяє визначити, чи підпадає продукція під пільгові митні умови за угодами про вільну торгівлю. У разі наявності угод, таких як Угода про асоціацію з ЄС, імпортовані товари можуть підпадати під знижені або нульові митні ставки. Тому важливо правильно оформити сертифікати походження, що підтверджують країну виробництва товару, аби забезпечити відповідність вимогам митних тарифів [62].

Таким чином, митний контроль і сертифікація товарів для імпорту і експорту є критичними етапами в забезпеченні конкурентоспроможності українських товарів на міжнародному ринку. Вони дозволяють не лише гарантувати безпеку та якість продукції, але й допомагають знижувати витрати, сприяють безперешкодному митному оформленню та відкривають нові можливості для бізнесу. Водночас, процедура сертифікації та митного контролю для малих і середніх підприємств може бути складною та дорогою, але правильна

організація цих процесів є запорукою успіху на міжнародному ринку та підтримки довіри до українських товарів серед іноземних споживачів.

ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ

Аналіз фінансово-економічної діяльності ФОП «МУРАТОВ» за 2021-2023 роки демонструє стабільний розвиток підприємства з позитивною динамікою фінансових результатів. Зокрема, зростання доходів, прибутку та рентабельності вказує на ефективне управління ресурсами та оптимізацію витрат. Чистий прибуток у 2023 році збільшився на 18% порівняно з попереднім роком, що свідчить про покращення операційної діяльності та підвищення ефективності бізнес-процесів. Зростання рентабельності продажу на 4% вказує на успішне вдосконалення стратегії ціноутворення та оптимізацію витрат, попри підвищення вартості логістики.

Інвестиції у модернізацію обладнання стали важливим кроком у стратегії підприємства. Збільшення інвестицій на 50% у 2023 році порівняно з попереднім роком підкреслює прагнення до оновлення виробничих потужностей, що дозволяє знижувати собівартість продукції, покращувати ефективність виробництва та підвищувати конкурентоспроможність. Загалом, підприємство демонструє стабільний фінансовий стан завдяки високому рівню фінансової незалежності, зменшенню боргового навантаження та продовженню росту.

Щодо якості продукції, ФОП «МУРАТОВ» успішно реалізує комплексну стратегію забезпечення високої якості імпортованих товарів. Вибір постачальників ґрунтується на детальній перевірці їх репутації, цінової політики, фінансової стабільності та здатності дотримуватись термінів поставок. Це дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити стабільність бізнесу. На етапі контролю якості особливу увагу приділяють відповідності продукції

міжнародним та національним стандартам сертифікації, що підтверджують безпеку та екологічну відповідність товарів.

Процес митного контролю також є важливим елементом, зокрема для технічних товарів, таких як електроніка та побутова техніка, що вимагають сертифікації та лабораторних досліджень. Підприємство дотримується вимог українського та міжнародного законодавства, що забезпечує безперешкодне ввезення продукції на територію України та гарантує її відповідність усім необхідним стандартам.

Контроль якості на ФОП «МУРАТОВ» здійснюється на кількох етапах: від приймання товару, перевірки під час зберігання та транспортування до фінального тестування перед відправкою клієнтам. Особливу увагу приділяють умовам зберігання продукції, що дозволяє мінімізувати втрати якості. Також важливим елементом є зворотний зв'язок з клієнтами, що дозволяє оперативно реагувати на можливі претензії та вчасно вжити коригувальних заходів для поліпшення якості продукції та обслуговування.

Завдяки комплексному підходу до вибору постачальників, митного оформлення, контролю якості та зворотного зв'язку з клієнтами, ФОП «МУРАТОВ» здатен забезпечити стабільне постачання високоякісних товарів, що відповідають вимогам українського законодавства та міжнародним стандартам. Це дозволяє підприємству підтримувати високу конкурентоспроможність на ринку, зберігати лояльність клієнтів та успішно адаптуватися до змін на ринку.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ПІДХОДІВ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ МИТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

3.1. Розробка рекомендацій для покращення якості товарів ФОП «МУРАТОВ»

Для ФОП «МУРАТОВ» критично важливим є інтеграція сучасних підходів до управління якістю, що підвищить репутацію і дозволить покращити якість продукції. Запровадження стандартів, наприклад, ISO 9001, може дати змогу підприємству встановити єдину систему, яка координуватиме контроль на всіх етапах. Такий підхід забезпечує не лише високу якість продукції, а й дозволяє успішніше виходити на міжнародні ринки завдяки відповідності міжнародним нормам.

Внутрішні регламенти, які контролюють якість на кожному етапі, забезпечують стабільність та знижують ризики потрапляння бракованих товарів на ринок. Сучасні автоматизовані технології можуть підтримати точність виробництва та виявлення дефектів, дозволяючи зберегти стандарти якості продукції. Постійне навчання співробітників, відповідальних за якість, дозволить вчасно усувати недоліки, а також інтегрувати новітні методи контролю.

Використання рекомендацій для підвищення якості товарів у роздрібній торгівлі та онлайн-замовленнях є важливим напрямком розвитку ФОП «МУРАТОВ», який сприяє побудові довготривалих відносин із клієнтами. Для досягнення високого рівня якості товарів, що пропонуються в роздрібній торгівлі та онлайн, важливо впровадити інтегровану систему контролю якості, яка охоплює всі етапи взаємодії з товаром – від вибору та перевірки постачальників до завершення процесу доставки кінцевому споживачеві.

З огляду на специфіку асортименту товарів, що продаються ФОП «МУРАТОВ» (електроніка, побутова техніка, аксесуари), алгоритм перевірки якості продукції на етапі постачання має бути спеціалізованим для кожної категорії товарів (рис. 3.1.).

Рис. 3.1. Алгоритм перевірки якості продукції для ФОП «МУРАТОВ»

1. Оцінка постачальника. На цьому етапі важливо зібрати інформацію про постачальника, аби переконатися в його надійності та можливостях постачати

якісні товари. Оцінюється репутація постачальника на ринку, його досвід роботи та відгуки інших підприємств або клієнтів. Крім того, перевіряються наявність відповідних сертифікацій і ліцензій, що підтверджують якість продукції. Для кожної категорії товарів (електроніка, побутова техніка, аксесуари) перевіряються технічні характеристики продукції, які повинні відповідати міжнародним стандартам безпеки та якості. Для електроніки це можуть бути сертифікати відповідності (наприклад, CE, RoHS, ISO), для побутової техніки – стандарти безпеки та енергоспоживання.

2. Підписання договору. Після того, як постачальник перевірений і обраний, настає етап підписання контракту. В договорі чітко прописуються всі умови співпраці, гарантії, відповідальність постачальника за якість товару, а також умови повернення або обміну дефектних товарів. Для кожної категорії товарів важливо визначити особливості гарантії. Наприклад, для електроніки важливо, щоб гарантія покривала дефекти, пов'язані з батареєю, екраном чи програмним забезпеченням. Для побутової техніки – можливість повернення чи ремонту в разі несправностей в механізмах або енергоспоживанні.

3. Попередній огляд товару. Як тільки товар надходить, починається етап попереднього огляду. Це включає в себе перевірку упаковки на цілісність і відсутність зовнішніх пошкоджень, які можуть свідчити про неакurate транспортування або зберігання. Товар перевіряється на відповідність заявленим характеристикам і комплектації. Для електроніки перевіряється, чи є в комплекті всі необхідні аксесуари, зарядні пристрої, інструкції. Для побутової техніки перевіряється наявність всіх деталей, таких як шнури, трубки, інструкції з експлуатації, а також цілісність основних елементів, наприклад, дверцят холодильника чи блендера.

4. Тестування продукції. На етапі тестування перевіряється функціональність товару. ФОП «МУРАТОВ» не проводить тестування товарів за категоріями на етапі постачання в розрізі товарної сегментації, що є важливою вадою для ефективного контролю якості на даному етапі. Це означає, що всі товари, що надходять, піддаються загальній перевірці (візуальній, на наявність

пошкоджень або дефектів), але специфічне тестування окремих категорій (електроніки, побутової техніки, аксесуарів) не проводиться за індивідуальними критеріями, які відповідають особливостям кожного товару.

Зокрема, для електроніки (смартфонів, планшетів, ноутбуків) важливо проводити перевірку функціональності основних елементів: камери, батареї, екрану, роботи програмного забезпечення, з'єднань (Wi-Fi, Bluetooth), а також тестувати на наявність заводських дефектів. Для побутової техніки – перевіряти ефективність режимів роботи (наприклад, пральні машини, холодильники, мікрохвильовки), перевіряти шумність, енергоспоживання та функціональність різних компонентів. Для аксесуарів (кабелів, адаптерів, навушників) варто перевіряти відповідність заявленим параметрам і якість матеріалів [65].

Відсутність такого диференційованого тестування знижує точність виявлення дефектів та може призвести до відправки споживачам товарів з прихованими проблемами, що в кінцевому рахунку може погіршити репутацію компанії та знизити рівень задоволеності клієнтів. Це також підвищує ризики непередбачених витрат на повернення та заміну товарів.

Тому, для підвищення якості та ефективності контролю, рекомендується впровадити тестування продукції в залежності від її категорії, що дозволить більш точно виявляти дефекти, відповідати специфічним вимогам кожного товару і забезпечити високу якість кінцевої продукції, що постачається кінцевому споживачу.

5. Оцінка результатів тестування. Після того, як товар пройшов тестування, наступний крок – це оцінка результатів. Якщо під час тестування були виявлені дефекти, необхідно порівняти їх з технічними вимогами та стандартами, зазначеними в контракті і документації. Визначається, чи є товар придатним для продажу, чи потребує повернення або ремонту. Якщо товар не відповідає заявленим характеристикам (наприклад, батарея працює менше заявленого часу, або техніка не виконує потрібні функції), це є підставою для повернення товару постачальнику.

6. Документування та архівування результатів. Останнім етапом є документування всіх результатів тестування і перевірки товару. Це включає в себе архівування звітів про перевірку якості, фотографій дефектних товарів, листування з постачальником і документації щодо повернення товару. Такі звіти можуть бути корисні для внутрішнього аудиту, а також у випадку необхідності подальших претензій або перевірок. Збереження таких даних дозволяє компанії мати чіткий запис про те, як проходив процес перевірки кожного товару, і дає змогу виявити можливі слабкі місця в постачанні або тестуванні.

Враховуючи важливість забезпечення стабільної якості продукції, одним з ключових підходів є застосування уніфікованих стандартів контролю якості. Це дозволить забезпечити однакову якість товарів, незалежно від того, який канал збуту обраний. Досягти цього можна через ретельний відбір продукції від постачальників, зокрема шляхом перевірки кожної партії товарів перед її прийняттям до реалізації. Особливу увагу слід приділяти критеріям, які відповідають очікуванням цільової аудиторії, таким як надійність, безпека товару, відповідність опису та стандартам якості, що дозволяє мінімізувати ризики непередбачених дефектів і гарантувати високий рівень задоволеності споживачів.

Не менш важливим є покращення логістичних процесів. Для гарантії збереження якості товарів під час транспортування ФОП «МУРАТОВ» може застосовувати стандартизовані умови зберігання та доставки, які запобігають можливим пошкодженням продукції під час логістичних операцій. Вибір надійних партнерів з доставки та використання систем відстеження забезпечить точність і своєчасність поставок, що позитивно вплине на враження клієнтів.

Крім того, особливу увагу слід приділити якості обслуговування клієнтів, яке є невід'ємною частиною загального сприйняття якості. Для цього важливим є збір та аналіз відгуків клієнтів про отримані товари та надані послуги. Наприклад, отримані коментарі клієнтів допоможуть ідентифікувати слабкі місця в товарному асортименті чи процесі доставки. На основі таких відгуків

можна вчасно вносити корективи та пропонувати кращий сервіс, який сприятиме підвищенню рівня задоволеності клієнтів та їхній лояльності.

Застосування технологій для контролю і відстеження замовлень, зокрема CRM-систем, стане інструментом для оптимізації всього процесу продажу – від моменту отримання замовлення до завершення доставки. Такі системи дозволяють зберігати історію замовлень кожного клієнта, налаштовувати персоналізовані пропозиції та оперативно реагувати на запити клієнтів. Це також дозволяє уникнути помилок у виконанні замовлень, зокрема у випадках із великим обсягом онлайн-продажів, де точність і швидкість виконання замовлень мають визначальне значення. CRM-система забезпечує доступність інформації в режимі реального часу для відділів продажів і логістики, що допомагає оптимізувати комунікацію і виконання замовлень.

Впровадження рекомендацій для покращення якості товарів і сервісу допоможе ФОП «МУРАТОВ» зміцнити позиції на ринку, розширити клієнтську базу та підвищити рівень задоволеності серед споживачів.

3.2. Впровадження сучасних технологій для покращення якості товарів та ефективності митного контролю у ФОП «МУРАТОВ»

Для забезпечення високої якості продукції та ефективного контролю ФОП «МУРАТОВ» має розробити та впровадити комплексну стратегію, яка включатиме не тільки покращення внутрішніх процесів перевірки якості, а й оптимізацію митних процедур. Це дозволить мінімізувати ризики, пов'язані з дефектами товарів, затримками на митниці, а також підвищить ефективність ведення бізнесу, покращуючи взаємодію з постачальниками і скорочуючи час на доставку товарів до кінцевих споживачів.

Як вже було зазначено, необхідно запровадити сегментацію товарів за категоріями при перевірці якості на етапі постачання. Це включає:

- Електроніка (смартфони, планшети, ноутбуки) для цієї категорії товарів варто створити специфічні тести для перевірки функціональності основних елементів: батареї, екрану, камери, роботи програмного забезпечення, порту для зарядки та з'єднань (Wi-Fi, Bluetooth). Перевірка повинна включати не тільки фізичний огляд, а й тестування всіх функцій в реальних умовах використання.

- Побутова техніка (пральні машини, холодильники, мікрохвильові печі) для цієї продукції необхідно перевіряти роботу основних функцій, таких як температурний режим, енергоспоживання, безпеку (захист від перегріву, короткого замикання). Для великих пристроїв потрібно перевіряти механізми (наприклад, правильність роботи дверей холодильника, рівень шуму у пральній машині).

- Аксесуари (кабелі, адаптери, навушники) для цієї категорії важливо тестувати їх на сумісність із основними пристроями, а також на фізичну міцність і надійність матеріалів.

Така сегментація дозволяє проводити більш детальну перевірку кожної категорії товарів і знижує ймовірність виникнення дефектів.

Для підвищення ефективності перевірки якості продукції та збору даних, ФОП «МУРАТОВ» може впровадити спеціалізоване програмне забезпечення, що автоматизує процес тестування та аналізу, мінімізуючи людський фактор і підвищуючи точність результатів (рис. 3.2.).

Одним із таких рішень є TestStand від National Instruments. Ця програма дозволяє автоматизувати тестування, налаштовуючи тести під конкретні моделі товарів, а також збирати дані та генерувати звіти, що значно спрощує аналіз результатів [8].

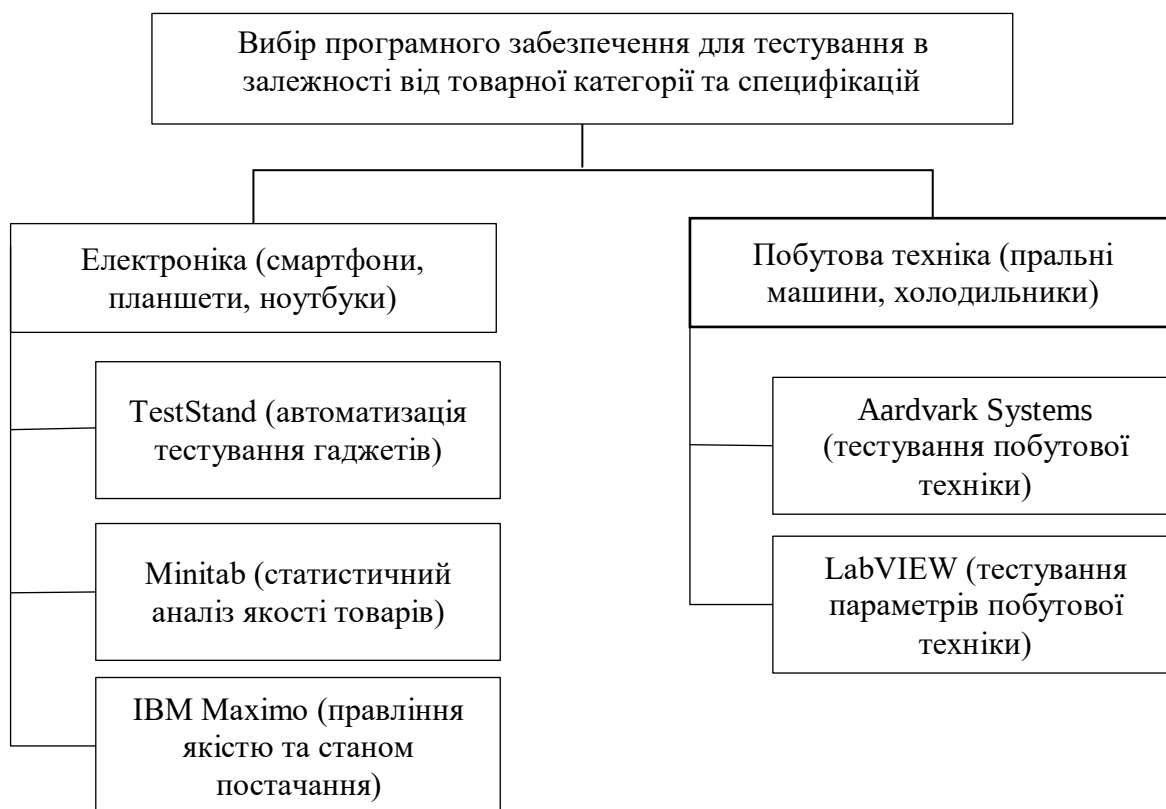

Рис. 3.2. Вибір програмного забезпечення для тестування в залежності від товарної категорії та специфікацій ФОП «МУРАТОВ»

Для статистичного аналізу якості та виявлення трендів дефектів можна використовувати Minitab. Це програмне забезпечення дозволяє прогнозувати потенційні проблеми з продукцією на основі зібраних даних та виявляти варіації в якості, що допомагає оптимізувати виробничі процеси та постачання [7].

LabVIEW також від National Instruments є потужною системою, яка не тільки автоматизує тестування, але й дозволяє візуалізувати отримані дані для детального аналізу. Завдяки можливості налаштування для різних типів продукції, LabVIEW дозволяє створювати детальні звіти про кожен тест, що сприяє глибшому розумінню результатів перевірки [6].

Для відстеження стану якості продукції та управління її контрольними параметрами на всіх етапах виробництва та постачання можна використовувати IBM Maximo. Це програмне забезпечення допомагає оперативно реагувати на зміни та забезпечує контроль над усіма етапами процесу, що дає змогу приймати рішення на основі актуальних результатів тестування [3].

SAP Quality Management – це інтегроване рішення, яке дозволяє відслідковувати дефекти, здійснювати коригуючі дії та забезпечувати якість продукції на всіх етапах, що дозволяє забезпечити системний підхід до контролю якості.

Для більш специфічного тестування побутових приладів може бути корисною платформа Aardvark Systems, яка автоматизує перевірку енергоспоживання, ефективності роботи та рівня шуму побутової техніки. Це дозволяє значно підвищити точність перевірки та знизити ймовірність дефектів у таких пристроях.

Для перевірки електронних пристроїв, таких як смартфони та планшети, можна використовувати SmartLynx – програмне забезпечення, яке автоматизує тестування сенсорів, акумуляторів, камер та інших важливих компонентів. Це дозволяє виявити дефекти, які можуть бути непомітними під час візуального огляду, що значно підвищує якість перевірки електронних товарів.

Загалом, використання цих технологій дозволить ФОП «МУРАТОВ» автоматизувати процес перевірки якості товарів, зменшити ймовірність людських помилок і забезпечити більш об'єктивну оцінку продукції на всіх етапах її тестування. Це значно покращить якість продукції, знизить кількість дефектних одиниць та підвищить довіру до бренду.

Інтеграція систем автоматизованого тестування та контролю якості з митним процесом є критично важливою для ФОП «МУРАТОВ», оскільки дозволяє знижувати ризики затримок товарів на митниці, забезпечувати їх безперешкодне переміщення через митний кордон та підвищувати ефективність логістичних операцій.

Митний контроль – це не лише етап перевірки документації та товарів, але й стратегічний інструмент для оптимізації постачання і скорочення витрат на транспортування.

Інтеграція автоматизованих систем тестування продукції з митними системами дозволяє значно скоротити час, який необхідний для проходження митного контролю. Одна з найбільших проблем, з якими стикаються компанії

під час імпорту, – це затримки на митниці через неузгодженість документації, необхідність проведення додаткових перевірок або наявність помилок у митних деклараціях.

Оскільки митний контроль сильно залежить від правильності заповнення митних декларацій і супровідних документів, інтеграція систем автоматизованого тестування з митними базами даних може суттєво полегшити цей процес. Зазвичай під час митного оформлення виникають проблеми, пов'язані з невідповідністю між фактичними характеристиками товару та даними, які вказуються в деклараціях. Автоматизовані системи, що використовуються для тестування якості продукції, можуть генерувати точні дані про товар, включаючи його серійний номер, технічні характеристики та відповідність стандартам, що дозволяє створювати точніші декларації.

Програми, як TestStand або LabVIEW, можуть бути налаштовані таким чином, щоб формувати відповідні звіти і протоколи тестування, які можна автоматично передавати митним органам. Завдяки інтеграції програмного забезпечення для тестування, таких як TestStand або LabVIEW, з митними системами, всі дані про продукцію (серійні номери, технічні характеристики, сертифікація відповідності стандартам безпеки) автоматично передаються митним органам ще до прибуття товару в країну. Це дозволяє митним органам відразу здійснити перевірку, не очікуючи прибуття вантажу. Це допомагає забезпечити точність документації, скорочує час на її перевірку митниками і знижує ймовірність виникнення помилок чи неузгодженостей [8].

Більш того, дані з автоматизованих систем тестування можуть бути використані для попереднього вивчення товару митними органами, що дозволяє прискорити процес митного оформлення.

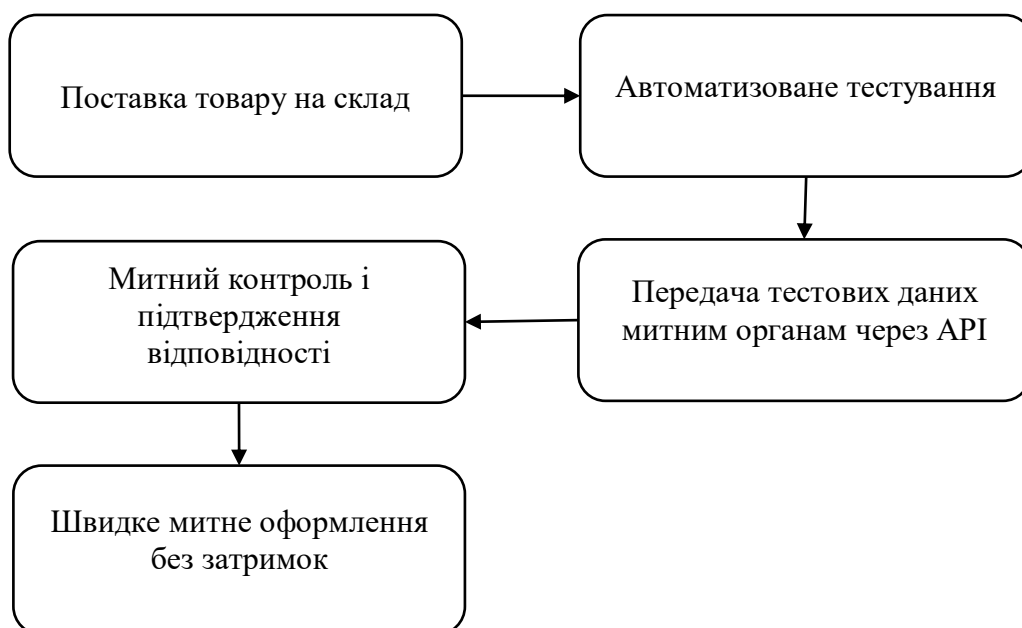

Рис. 3.3. Шлях товару з автоматизованим тестуванням через митний контроль

Рисунок 3.3 ілюструє, як процес автоматизованого тестування і інтеграції з митним контролем може значно спростити та прискорити процес імпорту, забезпечивши ефективну перевірку товару ще до його прибуття на митний пункт. За допомогою цього підходу компанія зможе не тільки скоротити час на митне оформлення, але й забезпечити оперативну відповідність усім необхідним стандартам, що в свою чергу сприятиме зменшенню затримок і зниженню можливих помилок при митному контролі.

Важливою частиною ефективного митного контролю є інтеграція з електронними системами митних декларацій, такими як Електронна митна декларація (ЕМД), яка дозволяє автоматизувати процес подачі декларацій до митниці. Враховуючи високий рівень автоматизації та точності в зборі даних про товар за допомогою систем тестування, ФОП «МУРАТОВ» може забезпечити швидке та безпомилкове заповнення митних декларацій. Це дозволить скоротити час на митне оформлення, мінімізувати можливі помилки при заповненні декларацій і допомогти митним органам відразу перевіряти коректність поданої інформації.

Інтеграція з митними органами дозволяє гарантувати, що продукція відповідає всім вимогам, які встановлені митними та іншими державними контролюючими органами. Це особливо важливо для товарів, які підлягають спеціальним вимогам щодо безпеки, екології чи сертифікації (наприклад, електроніка, побутова техніка або харчові продукти). Власне, митні органи можуть використовувати автоматизовану перевірку, щоб переконатися, що всі ці вимоги виконуються до того, як товар потрапить на ринок.

Інтегровані системи тестування, які можуть перевіряти такі параметри, як безпека продукту, відповідність екологічним стандартам чи сертифікаційні вимоги, дозволяють виявити потенційні порушення до митного оформлення. Це дозволяє уникнути блокування товару або затримок на митниці через невідповідність нормативним вимогам.

Автоматизація процесів тестування дозволяє попередньо перевіряти продукцію перед відправкою на митницю, що допомагає упередити будь-які проблеми з товаром ще до того, як він потрапить на митний контроль. Наприклад, якщо система тестування виявить дефект у товарі або розбіжності в документації, це дозволяє виправити помилки до прибуття товару на митницю.

Таким чином, митний контроль стає більш «проактивним», а не «реактивним», що дозволяє мінімізувати затримки на етапі митного оформлення. Таке поєднання дозволить оперативно реагувати на будь-які затримки чи проблеми, що можуть виникнути на митниці, а також дасть змогу заздалегідь усунути проблеми з документацією, що часто є причиною затримок. Наприклад, у разі виявлення порушень або дефектів товару, система може сповіщати митні органи про необхідність додаткової перевірки чи перевірки документів, що дозволяє прискорити процес.

Для підвищення прозорості та безпеки в процесі митного контролю можна запропонувати впровадження блокчейн-технологій для фіксації всіх етапів тестування, митного оформлення та переміщення товару. Блокчейн дозволяє створювати незмінні записи, які доступні для всіх учасників процесу (митні органи, постачальники, роздрібні продавці). Оскільки всі дані є прозорими і не

можуть бути змінені, це знижує ризики шахрайства та підвищує довіру до процесу. Митні органи та інші зацікавлені сторони мають доступ до підтверджених даних про товар, що підвищує безпеку та забезпечує точність у всіх етапах переміщення товару [46].

Для постійного вдосконалення процесу необхідно створити систему моніторингу та зворотного зв'язку, щоб збирати дані про ефективність впроваджених технологій тестування та митного оформлення. Це може включати в себе аналітичні інструменти, що дозволяють виміряти час, витрачений на кожен етап, і оцінити рівень затримок або помилок, що виникають.

Інтегровані рішення, які поєднують автоматизовану перевірку якості товару та митний контроль, забезпечують не лише точність перевірки, але й швидкість обробки товарів на митниці. Це дозволяє зменшити час очікування товару, що суттєво покращує логістичні процеси та знижує витрати, пов'язані з затримками. У результаті, компанія може знизити витрати на зберігання та доставку товарів, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити своєчасну доставку товарів кінцевим споживачам.

Завдяки такій інтеграції ФОП «МУРАТОВ» зможе значно зменшити ризики затримок на митниці, оптимізувати процеси постачання та покращити відносини з митними органами, що, в свою чергу, дозволить знизити витрати на зберігання та доставку товарів. Крім того, це сприятиме підвищенню ефективності бізнес-процесів, забезпечить своєчасну доставку товарів кінцевим споживачам і покращить загальну конкурентоспроможність компанії на ринку. В результаті, це призведе до зростання конкурентоспроможності компанії на ринку, покращення задоволеності клієнтів і, в кінцевому рахунку, до збільшення обсягів продажу.

3.3. Напрямки вдосконалення митних процедур для забезпечення якості товарів в Україні

Митний контроль є одним із основних інструментів забезпечення якості товарів, що ввозяться на територію України. Однак, сучасні митні процедури потребують вдосконалення для підвищення ефективності перевірок, скорочення затримок та забезпечення належного рівня безпеки та якості імпортованої продукції.

Одним із важливих напрямків є автоматизація митного контролю за допомогою сучасних технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), блокчейн, Інтернет речей (IoT) та автоматизовані системи. Використання ШІ дозволяє ефективно аналізувати митні декларації, перевіряти відповідність документації та виявляти потенційні порушення, що дозволяє зменшити людський фактор та скоротити час на митне оформлення. Блокчейн забезпечує прозорість і незмінність даних, що стосуються сертифікації товарів та їх переміщення через митний кордон, унеможливорюючи маніпуляції з інформацією. Інтернет речей (IoT) може використовуватися для моніторингу стану товарів під час транспортування, дозволяючи митним органам відстежувати важливі параметри, такі як температура, вологість або можливі пошкодження, що є критичними для збереження якості продукції.

Так, наприклад, Сінгапур активно використовує технології штучного інтелекту та машинного навчання для аналізу митних декларацій і виявлення потенційних ризиків. Система «TradeNet» дозволяє автоматично перевіряти документи на відповідність і швидко визначати ймовірність порушень. Це значно прискорює митний процес, дозволяючи митникам зосередитися на перевірці найбільш ризикових вантажів, і є прикладом того, як можна інтегрувати сучасні технології в митний контроль [67].

Інший яскравий приклад впровадження інноваційних технологій у митний процес можна побачити в Європейському Союзі, який реалізував систему Single

Window. Це єдина точка доступу, через яку експортерам та імпортерам дозволяється подавати всі митні та контрольні документи. Такий підхід значно скорочує час митного оформлення товарів на кордоні та забезпечує прозорість процесу, зменшуючи можливості для корупції та маніпуляцій. Крім того, система Single Window дозволяє інтегрувати всі державні органи контролю в одну електронну мережу, що забезпечує більш ефективну та скоординовану роботу, створюючи зручне середовище для учасників зовнішньоекономічної діяльності.

Фінляндія активно використовує спільні митні процедури з іншими країнами Європейського Союзу через European Union Customs Union (EUCU). Це дозволяє здійснювати митне оформлення в будь-якій країні Союзу, а не на кордоні. Такий підхід значно зменшує адміністративне навантаження та час на проходження митниці, спрощуючи процес для бізнесу і знижуючи витрати на транзитні операції [70].

В Україні важливо також зосередитися на спрощенні митних процедур і зменшенні бюрократичних бар'єрів. Одним з таких кроків може бути перехід на повністю електронне декларування, що скоротить час на оформлення вантажів і забезпечить точність та зручність у заповненні митних декларацій. Завдяки автоматизації процесу та інтеграції з іншими державними органами контролю, такими як Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів або санітарно-епідеміологічна служба, можна значно спростити перевірки та оперативно підтверджувати відповідність товарів встановленим стандартам, що зробить митний процес більш ефективним і прозорим.

Важливим аспектом є вдосконалення контролю якості через співпрацю з постачальниками та виробниками на етапі постачання товарів. Впровадження системи передмитного контролю якості дозволяє постачальникам і виробникам надавати підтвердження про відповідність товарів стандартам до їх вивезення. Це допомагає знизити ризики появи неякісної продукції на митниці та забезпечує ефективну перевірку всіх товарів, що ввозяться. Одним із важливих кроків є

створення механізмів перевірки походження товарів та сертифікації продукції, що підтверджує її відповідність як екологічним, так і технічним стандартам.

Спрощення митних процедур для повторних імпортів товарів також є важливим кроком у вдосконаленні системи митного контролю. Для компаній, які постійно імпортують однакові або схожі товари, можна створити процедури митного оформлення, що дозволяють швидше та без затримок здійснювати перевірку товарів, знижуючи витрати на час та ресурси.

Інтеграція митних органів з іншими державними установами і міжнародними організаціями також є важливою для ефективного виконання митних процедур. Синхронізація з міжнародними митними базами даних, використання спільних програм і обміну інформацією дозволить оперативно виявляти загрози та порушення, пов'язані з неякісною продукцією, що поступає в країну.

Посилення фізичного контролю та лабораторних досліджень є ще одним важливим аспектом для забезпечення якості товарів на митниці. Митні органи повинні мати доступ до сучасного лабораторного обладнання для перевірки товарів на відповідність стандартам безпеки та якості. Мобільні лабораторії та швидкі інспекції дозволять митникам здійснювати позапланові перевірки, що дасть змогу швидше реагувати на можливі загрози та порушення.

Удосконалення митного контролю в Україні потребує також посилення боротьби з фальсифікацією та контрабандою. Використання сучасних технологій, таких як рентгенографія та спектральний аналіз, допоможе виявити фальшиві або контрабандні товари, які можуть не відповідати встановленим вимогам безпеки та якості.

Завдяки впровадженню цих напрямків вдосконалення митних процедур, можна забезпечити більш швидке і точне оформлення товарів, знизити ризики затримок на митниці, підвищити рівень безпеки та якості продукції, що потрапляє на український ринок. Це сприятиме зростанню конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку, покращенню бізнес-клімату в країні та захисту інтересів споживачів.

Вдосконалення митних процедур для забезпечення якості товарів в Україні вимагає не тільки впровадження сучасних технологій та автоматизації, але й значного покращення законодавчої бази (рис. 3.4.). Законодавча реформа є необхідною умовою для створення ефективного механізму митного контролю, який забезпечуватиме високі стандарти якості та безпеки продукції, що імпортується в країну. Відсутність чітких і адаптованих до сучасних умов законів може стати серйозним бар'єром для ефективного функціонування митних процедур, особливо в умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій.

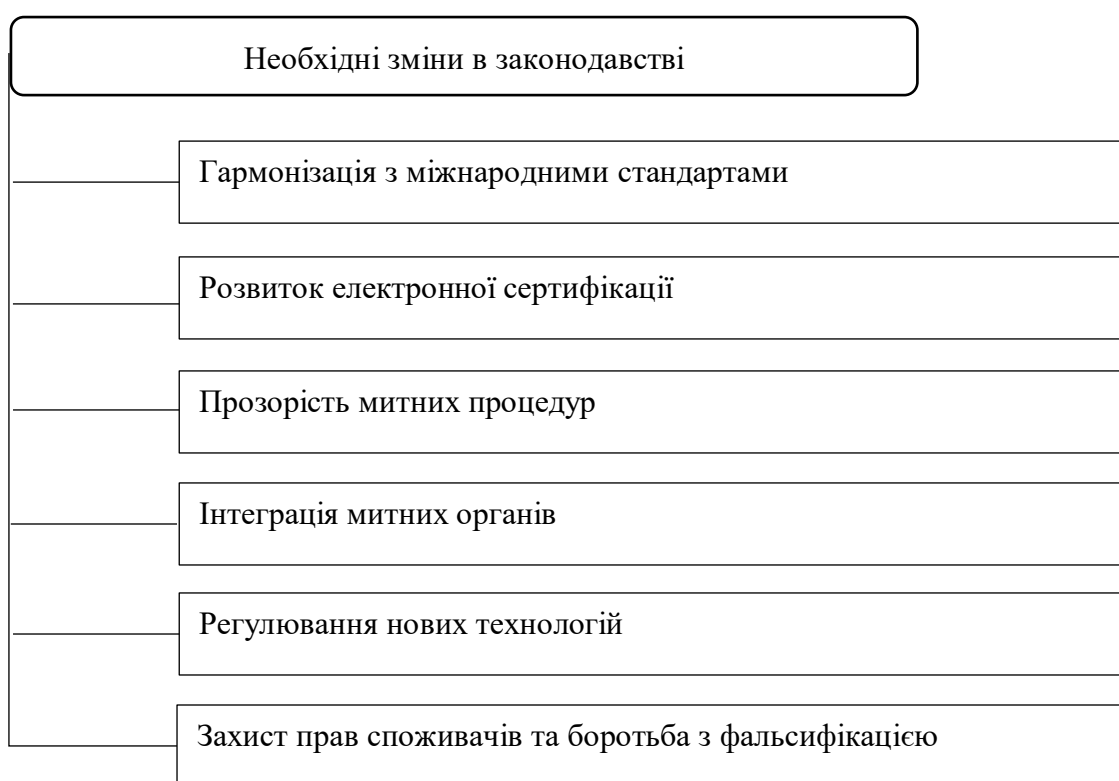

Рис. 3.4. Необхідні зміни в законодавстві для вдосконалення митних процедур

Перш за все, необхідно вдосконалити існуючі нормативно-правові акти, щоб узгодити їх із міжнародними стандартами та практиками. Україні слід забезпечити повну гармонізацію митного законодавства з європейським та міжнародним законодавством, зокрема у сфері сертифікації продукції, митного оформлення та контролю за безпекою товарів. Це дозволить знизити

бюрократичні бар'єри, забезпечити спрощення процедур та створити умови для стабільного і безперешкодного постачання якісної продукції на ринок.

Ключовим етапом у вдосконаленні законодавства є вдосконалення системи сертифікації товарів. Законодавчі ініціативи мають на меті розширити можливості для електронної сертифікації, яка спростить процес підтвердження відповідності продукції встановленим стандартам. Це дозволить митним органам отримувати точніші та актуальніші дані про товари ще до їх прибуття в країну, що значно прискорить процес митного оформлення і забезпечить високий рівень контролю за якістю продукції.

Окрім того, важливо створити законодавчі механізми для забезпечення прозорості митних процедур. Прозорість є ключовою умовою для боротьби з корупцією та маніпуляціями на митниці. Введення обов'язкових стандартів для електронного декларування товарів і автоматизованої передачі митної документації між учасниками зовнішньоекономічної діяльності та митними органами дозволить мінімізувати можливості для помилок і зловживань. Водночас важливо, щоб закони регулювали не тільки порядок митного оформлення, але й вимоги до документації, що супроводжує імпорتنі вантажі, зокрема щодо підтвердження походження товару та сертифікації якості.

Законодавчі зміни також повинні бути орієнтовані на розвиток інтеграції митних органів з іншими державними і міжнародними структурами. Це включає створення відповідних правових рамок для обміну інформацією між митними органами, службами безпеки та іншими органами контролю, що дозволяє забезпечити більш швидкий і ефективний митний контроль. Крім того, законодавчі ініціативи мають сприяти розвитку спільних митних процедур з іншими країнами, що дозволяє прискорити процес оформлення товарів на митниці та зменшити ризик затримок на кордоні.

Ще одним важливим напрямом є розробка та впровадження законодавства, яке б регулювало нові технології в митному процесі, такі як штучний інтелект, блокчейн і Інтернет речей. Це дозволить створити правову основу для використання автоматизованих систем тестування та сертифікації товарів, а

також для моніторингу переміщення вантажів у режимі реального часу. Враховуючи розвиток технологій, необхідно забезпечити нормативне регулювання їх використання для митного контролю, щоб виключити можливість несанкціонованого втручання або використання технологій для обходу законних процедур.

І, нарешті, важливо вдосконалити законодавчу базу щодо захисту прав споживачів та боротьби з фальсифікацією товарів. Законодавство повинно передбачати чіткі норми, які б дозволяли оперативно виявляти і вилучати неякісні або небезпечні товари з ринку, а також забезпечувати юридичну відповідальність за порушення стандартів безпеки та якості. Це включає введення суворіших санкцій за недотримання вимог до сертифікації товарів і порушення митних процедур, що дозволить підвищити рівень відповідальності всіх учасників процесу постачання.

Для ефективної реалізації автоматизації митних процедур важливо також інвестувати в інфраструктуру митних пунктів. Це включає модернізацію обладнання для автоматизованого сканування вантажів, інтеграцію нових технологій для безконтактної перевірки, а також оснащення митниць мобільними лабораторіями для експрес-аналізу продукції. Митні пункти повинні стати «розумними», з інтегрованими системами для автоматизованої обробки декларацій, даних з супутникових і дронів систем моніторингу, а також для швидкої ідентифікації та аналізу товарів.

Додатково важливим аспектом є створення окремих процедур для малих і середніх підприємств. Вони часто стикаються з високими витратами на митне оформлення через складність процедур та бюрократію. Впровадження спрощених митних процедур для таких компаній, зокрема через електронне декларування та знижені тарифи на реєстрацію вантажів, може стимулювати економічну активність у цьому сегменті. Можна також запропонувати спеціалізовані сервіси підтримки, що допоможуть малим та середнім підприємствам швидше проходити митні формальності.

Таким чином, для вдосконалення митних процедур в Україні необхідно зосередитися на оновленні законодавчої бази, яка б відповідала сучасним вимогам і технологіям. Це дозволить не тільки підвищити ефективність митного контролю, а й забезпечити високий рівень якості товарів, що надходять на український ринок.

ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ

З огляду на специфіку асортименту товарів, що продаються ФОП «МУРАТОВ», та вимоги сучасного ринку, компанії необхідно впровадити більш детальну перевірку якості продукції на етапі постачання, зокрема в розрізі сегментації товарів. Зараз процес перевірки є загальним і не враховує специфічні характеристики кожної категорії товарів (електроніка, побутова техніка, аксесуари). Це може призвести до недооцінки важливих деталей і дефектів, специфічних для певних видів продукції, що в свою чергу підвищує ризик повернення товарів, зниження рівня задоволеності клієнтів і втрати репутації компанії.

Для забезпечення високої якості та зниження ризиків дефектів необхідно запровадити диференційований підхід до перевірки товарів в залежності від їх категорії. Таким чином, впровадження сегментації в процес перевірки якості дозволить не тільки виявляти дефекти на ранніх етапах, але й скоротити ймовірність потрапляння неякісної продукції до кінцевого споживача, підвищивши рівень довіри до бренду ФОП «МУРАТОВ» і сприяючи лояльності клієнтів. Такий підхід стане основою для забезпечення стабільної високої якості товарів та зміцнення конкурентних переваг компанії на ринку.

Інтеграція систем автоматизованого тестування з митним контролем для ФОП «МУРАТОВ» дозволяє значно підвищити ефективність логістики, зменшити затримки на митниці та оптимізувати витрати. Завдяки використанню

сучасних технологій та програмного забезпечення, таких як TestStand, Minitab, LabVIEW, Aardvark Systems і IBM Maximo, компанія може значно полегшити процес митного оформлення, забезпечити точність митних декларацій та знизити ймовірність затримок. У результаті, це підвищує довіру до бренду, знижує витрати та покращує конкурентоспроможність компанії на ринку.

Вдосконалення митних процедур в Україні є ключовим аспектом забезпечення якості товарів, що ввозяться на ринок, та створення сприятливих умов для розвитку зовнішньої торгівлі. Застосування сучасних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет речей, дозволяє значно підвищити ефективність митного контролю, скоротити час на оформлення товарів та зменшити людський фактор у процесі перевірки. Водночас, важливою умовою є інтеграція митних органів з іншими державними та міжнародними структурами, що сприяє спрощенню процедур і підвищенню прозорості процесу.

Проте, для успішного впровадження інноваційних методів митного контролю необхідно також здійснити реформи в законодавчій сфері. Гармонізація українського митного законодавства з міжнародними стандартами, удосконалення системи сертифікації товарів та впровадження електронних процедур значно знизять адміністративне навантаження і забезпечать більш високий рівень контролю якості. Крім того, особливу увагу слід приділити захисту прав споживачів, боротьбі з фальсифікацією та контрабандою, а також регулюванню використання новітніх технологій у митному процесі.

Комплексний підхід до вдосконалення митних процедур, який включає впровадження сучасних технологій і законодавчих змін, дозволить забезпечити більш швидке та точне митне оформлення товарів, підвищити безпеку та якість імпортованої продукції, що в свою чергу сприятиме покращенню бізнес-клімату, зростанню конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку та захисту інтересів споживачів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Митна експертиза та якість товару є двома ключовими аспектами, що безпосередньо впливають на конкурентоспроможність підприємств в умовах глобалізованої економіки. Висока якість продукції є важливим фактором досягнення конкурентних переваг на ринку, а митний контроль, у свою чергу, забезпечує відповідність товарів національним і міжнародним стандартам безпеки та якості. Це має велике значення як для забезпечення безпеки споживачів, так і для підтримки стабільних торговельних відносин на міжнародному рівні.

2. Процес митної експертизи є надзвичайно важливим для забезпечення ефективного контролю за продукцією, яка перетинає митний кордон. Митна експертиза сприяє запобіганню ввезенню низькоякісних або небезпечних товарів, що може захистити національних споживачів і виробників від негативних наслідків. Враховуючи сучасні тенденції в міжнародній торгівлі, митна експертиза повинна активно інтегрувати новітні технології, такі як автоматизація процесів, використання штучного інтелекту та великих даних. Це дозволяє значно підвищити точність і ефективність митного контролю, знизити ймовірність помилок і затримок на митниці, а також покращити якість послуг для бізнесу.

3. Аналізуючи фінансово-економічну діяльність ФОП «МУРАТОВ», розраховано коефіцієнти майнового стану на основі показників вертикального та горизонтального аналізів балансу підприємства за 2021-2023 рр. Підприємство показує позитивну динаміку, зокрема завдяки стабільному зростанню доходів, прибутку та рентабельності. Це свідчить про ефективне управління ресурсами, оптимізацію витрат та адаптацію до змін ринку. Особливо важливо, що підприємство активно інвестує в модернізацію виробничих потужностей, що дозволяє знижувати собівартість продукції та підвищувати ефективність виробництва. Такі кроки сприяють підвищенню конкурентоспроможності

компанії на ринку, дозволяючи зберігати високі фінансові показники і забезпечувати стабільність у складних умовах.

4 Важливим напрямом діяльності ФОП «МУРАТОВ» є система забезпечення якості продукції. Підприємство ретельно підходить до вибору постачальників і контролю якості на всіх етапах — від постачання до кінцевого споживача. Завдяки комплексному підходу до перевірки якості, включаючи дотримання міжнародних та національних стандартів сертифікації, компанія може гарантувати високу якість імпортованих товарів і, відповідно, знижувати ризики, пов'язані з поверненнями та репутаційними втратами.

5. Зважаючи на специфіку асортименту товарів, що продаються ФОП «МУРАТОВ», ми рекомендуємо впровадити диференційований підхід до перевірки якості продукції в залежності від категорії товарів. Цей підхід дозволить врахувати специфічні характеристики кожної категорії товарів, таких як електроніка, побутова техніка та аксесуари, що допоможе більш точно виявляти дефекти та знижувати ризики повернень і втрати репутації. Впровадження сегментації в процес перевірки якості також дозволить підвищити довіру до бренду ФОП «МУРАТОВ» і сприятиме зростанню лояльності клієнтів.

6. Що стосується митного контролю, в умовах швидких змін і постійних нововведень, важливо інтегрувати новітні технології в процес перевірки товарів. Однією з таких рекомендацій є інтеграція систем автоматизованого тестування з митним контролем для ФОП «МУРАТОВ». Впровадження таких систем дозволить значно підвищити ефективність митного оформлення, зменшити затримки на митниці і оптимізувати витрати на митні процедури. Використання автоматизованих тестувальних систем допоможе точніше виявляти відповідність товарів вимогам безпеки та якості, а також знижувати ймовірність помилок, що може статися через людський фактор.

7. Окрім того, з огляду на специфіку митного процесу та актуальні вимоги до високої якості товарів, ми також рекомендуємо впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн і Internet of Things (IoT), для удосконалення митних процедур. Це дозволить значно скоротити час митного

оформлення, підвищити прозорість та ефективність перевірок, а також зменшити ризики фальсифікації та контрабанди.

8. У контексті загальної ситуації в Україні, важливим є також вдосконалення митних процедур на державному рівні. Це включає гармонізацію українського митного законодавства з міжнародними стандартами, автоматизацію митних процесів, зниження адміністративних бар'єрів та інтеграцію новітніх технологій, таких як блокчейн і Інтернет речей. Ці зміни дозволяють значно знизити час обробки товарів, підвищити ефективність митного контролю та забезпечити більш прозору і передбачувану митну політику. Важливим є також підвищення рівня боротьби з фальсифікацією і контрабандою, що має велике значення для захисту внутрішнього ринку від небезпечних і неякісних товарів.

Крім того, необхідно враховувати, що для успішного впровадження інноваційних технологій і методів контролю якості на митниці потрібні зміни в законодавчій сфері. Реалізація ефективних реформ у митній сфері, зокрема інтеграція новітніх технологій і спрощення митних процедур, дозволить значно поліпшити якість товарів, що потрапляють на ринок, і забезпечить підтримку національних виробників у міжнародній конкуренції.

Таким чином, для забезпечення сталого розвитку підприємства і поліпшення бізнес-клімату в Україні важливо не лише вдосконалювати внутрішні процеси контролю якості і митного оформлення, а й сприяти розвитку митної інфраструктури на рівні держави. Це дозволить знизити витрати, покращити ефективність і прозорість митних процедур, а також підвищити конкурентоспроможність національних підприємств на міжнародному ринку. Враховуючи роль митної експертизи у захисті споживачів і виробників від неякісних товарів, стратегічний розвиток цієї сфери є важливим для забезпечення економічної безпеки та стабільності країни в умовах глобальних змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Copyright World Customs Organization. URL: <https://www.wcoomd.org/> (Дата звернення: 15.10.2024).
2. HS Codes for International Shipments. *Xometry Europe GmbH*. URL: <https://xometry.eu/en/hs-code/> (Дата звернення: 10.10.2024).
3. IBM Maximo URL: <https://www.ibm.com/us-en> (Дата звернення: 15.10.2024).
4. ISO. URL: <https://www.iso.org/home.html> (Дата звернення: 02.10.2024).
5. IT трансформація Митниці: оновлені системи управління ризиками та митного оформлення (АСУР 2.0 та АСМО 2.0) інтегровано з системою NCTS URL: <https://customs.gov.ua/en/news/ncts-26/post/it-transformatsiiamitnitsionovleni-sistemi-upravlinnia-rizikami-ta-mitnogo-oformlennia-asur-2-0-taasmo2-0-integrovano-z-sistemoiu-ncts-444> (дата звернення 21.10.2024).
6. LabVIEW URL: https://www.ni.com/en/support/downloads/software-products/download.labview.html?srsId=AfmBOooo0-qvA_mHF1WI2ObFQhDiq8HefkhpBGF3X45W0BtFByG9AUyz#544096 (Дата звернення: 15.10.2024).
7. Minitab URL: <https://www.minitab.com/en-us/> (Дата звернення: 15.10.2024).
8. TestStand URL: <https://www.ni.com/en-us/shop/product/teststand.html?srsId=AfmBOooYM-lZlyS7oHCQs6R2QzXJAizGB2nCpGHmsDQQHfUYezNSGdPm> (Дата звернення: 15.10.2024).
9. Worldbank About Logistics Performance Index, URL: <https://lpi.worldbank.org> (дата звернення: 12.10.2024).
10. YouControl – сервис проверки контрагентов. Повне досьє на кожну компанію України. URL: <https://youcontrol.com>. (дата звернення: 11.10.2024)

11. Авраменко Н. Л., Дорошенко Т. М., Матвеев М. Е. Проблеми митного контролю в контексті європейської інтеграції України. Економіка та держава. 2022. № 1. С. 55-60. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/12.pdf (Дата звернення: 02.10.2024).
12. Авраменко Н., Кульганік О. Роль митних експертиз у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів підприємництва. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-21> (дата звернення: 05.10.2024).
13. Андрійчук В. Г., Хрупов Є. В. Трансформація митного тарифу України у контексті членства в СОТ та спричинені нею зрушення у вітчизняній зовнішньоекономічній політиці за умов глобальних кризово-рецесійних явищ. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2011. № 2. С. 12–21.
14. Бабчук Р.В., Кравченко О.В. Теоретичні засади розвитку митної справи в Україні в умовах євроінтеграції. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/755> (Дата звернення: 07.10.2024).
15. Берестов І. В. Цифровізація процесів митного контролю та митного оформлення вантажів на залізничному транспорті. *Центральноукраїнський науковий вісник. Технічні науки*. 2022. Вип. 5(2). С. 291–298.
16. Бойко О. В. Митна експертиза в Україні: проблемні аспекти. *Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 53–60.
17. Бондаренко А. Ф. Теоретичні основи митної політики в Україні. *Економіка і прогнозування*. 2019. №2. С. 34–45.
18. Войцешук А. Д. Митний простір України: глобальні виклики та ризики : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 438 с.
19. Гайбура Ю. А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2021. 176 с.
20. Герчаківський С. Д. Митна справа : навчальний посібник. Тернопіль: Видавництво «Економічна думка», 2020. 290 с.

21. Громадська спілка Українська асоціація досконалості та якості. URL: <https://uaq.org.ua/index.php/uk/> (Дата звернення: 02.10.2024).
22. Гуцул І. А. Митна політика зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 198 с.
23. Державна митна служба України URL: <https://customs.gov.ua/> (Дата звернення: 15.10.2024).
24. Драганчук Ю. Українська митниця в горизонті-2030. Мета – підготовка до вступу до Митного союзу та ЄС. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukrainska_mitnitsia_v_gorizonti-2030_meta_pidgotovka_do_vstupu_do_mitnogo_soizu_ta_ies_kolonka_iurii_dr_aganchuka_dlia_nv-4693 (Дата звернення: 17.10.2024).
25. Дудорова Т. Ю. Електронна митниця як один із напрямів удосконалення митної логістики. *Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ 27 березня 2020 р. Київ : КНУТД, 2020. С. 139–143.
26. Дяченко Т. О. Особливості митно-тарифного регулювання України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 125 (частина І). 2015. С.129–137.
27. Економічна експертиза : теорія, методологія та організація : монографія / М. Лучко, Л. Будник, І. Гарбарець [та ін.] ; за заг. ред. М. Лучка. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 308 с.
28. Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / за ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 368 с.
29. Електроприлади побутові. Загальні технічні умови. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=54400 (Дата звернення: 14.10.2024).
30. Іванова Т. В. Митна справа: Збірник завдань: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 Економіка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 74 с.
31. Іванова Т.В. Митна справа: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 162 с.

32. Калінський Є. О. Шляхи удосконалення порядку митного оформлення та контролю якості вантажів у морських портах України. *Товарознавчий вісник*. 2021. Вип. 14. С. 205–214.
33. Камлик М. І. Зовнішньоекономічна діяльність та митна справа: Збірник нормативних актів. Київ : Атака, 2014. 680 с.
34. Карпенко Г. Л. Організаційно-правовий механізм митних експертиз. *Lex Portus*. Одеса, 2017. № 6 (8). С. 105-111.
35. Коваленко В. П. Теоретико-методичні аспекти управління якістю. *Ефективна економіка* № 7. 2010. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=254> (Дата звернення: 02.10.2024).
36. Ковальова М. Принципи та особливості системи митного контролю в ЄС. Підприємництво та інновації, 2021. (17), 13–17.
37. Ковальчук О. М., Мельничук О. В., Міжнародне співробітництво України в митній сфері в контексті євроінтеграції. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3451-mezhregionalynojesotrudnichestvo> (Дата звернення: 02.10.2024).
38. Кормич Б. А., Коваль Н. О. Митне право : навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2021. 132 с.
39. Красовський П. А. Товарна експертиза: теорія та практика. Київ, 2006. 543 с.
40. Кузьминчук Н. В. Теоретико-методичний інструментарій проведення екологічної митної експертизи товарів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. С. 83–92.
41. Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М., Терованесова О. Ю., Сіладі К. Б. Теоретико-методичний інструментарій проведення екологічної митної експертизи товарів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. №69. 2020. URL: <http://btie.kart.edu.ua/article/view/200552> (Дата звернення: 11.10.2024).
42. Малиш С.В. Концепції якості: погляди основоположників. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3697/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A6%D0%95%D0%9F%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%AF%D0%9A>

[%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%20%D0%9F%D0%9E%D0%93%D0%9B%D0%AF%D0%94%D0%98%20%D0%9E%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%86%D0%92.pdf](#) (Дата звернення: 02.10.2024).

43. Мацедонська, Н., Коваленко, В., Штефан, Л. Модернізація митної діяльності з використанням інформаційних технологій. *Економіка та суспільство*, 2021. (27). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/426/412> (Дата звернення: 15.10.2024).

44. Митна справа : підручник / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : THEU, 2014. 540 с.

45. Митний кодекс України. Закон України від 13.12.2012 р. № 4495-VI. Дата оновлення: 31.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

46. Митниця України приєдналася до міжнародної блокчейн-платформи TradeLens. *Lardi.today*. URL: https://logist.today/dnevnik_logista-uk/2020-04-02/tamozhnya-ukrainy-prisoedinilas-k-mezhdunarodnoj-blokchejn-platforme-tradelens/ (Дата звернення: 15.10.2024).

47. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/> Дата звернення: 14.10.2024).

48. Навчальний посібник з виконання фінансового аналізу суб'єктів господарювання в умовах трансформації фінансової звітності: методичні рекомендації / Під загальною редакцією Р. А. Чемчикаленка. Харків : Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, 2015. 172 с.

49. Назарова Г. Б. Митне оформлення у системі митного контролю: сучасний стан та напрями удосконалення. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 16. С. 249-257.

50. Найденко О. Є. Нормативно-правове забезпечення проведення експертиз в митній справі. *Бізнес-навігатор*. 2022. №3(70). С. 121–127.

51. Найденко О. Є., Азізова К. М., Островський Д. М. Митні правила захисту інтелектуальної власності в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2021. № 60. С. 13–20.

52. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 504 с.

53. Ніколайчук О. Цифровізація як ключовий тренд євроінтеграції української митниці. URL: https://www.mdoffice.com.ua/ua/aSNewsDic.getNews?dat=15112023&num_c=834794 (Дата звернення: 17.10.2024)

54. Офіційний сайт ЄС URL: https://european-union.europa.eu/index_en?prefLang=uk (Дата звернення: 15.10.2024).

55. Перспективи розвитку системи податкових та митних експертиз в Україні: концептуальний підхід / Сушкова О. Є., Ємець А. В., Пунда О. О. та ін.; за заг. ред. О. Є. Сушкової. Ірпінь: ФОП Мельник А. А., 2019. 104 с.

56. Приймак С. В. Фінансовий аналіз. Практикум. Львів, 2021. 264 с.

57. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи : Закон України від 14.01.2020 р. № 440-IX. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

58. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 650 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.10.2024).

59. Про затвердження Правил користування засобами вимірювальної техніки у сфері торгівлі, громадського харчування та надання послуг: Наказ Держстандарту України від 24 грудня 2001 р. № 633. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0018-02> (дата звернення: 05.10.2024).

60. Про приєднання до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів : указ Президента України від 17.05.2002 р. № 466/2002. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.10.2024).

61. Про схвалення Концепції створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця»: Розпорядження КМУ від 17.09.2008 р. № 1236-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

62. Пунда О. О., Арзянцева Д. А. Розвиток системи митних експертиз в Україні в контексті дотримання вимог Європейського Союзу. *Університетські наукові записки*. 2019. Т. 18. С. 106–117.

63. Русавська В. А., Таран М. Д. Теорія та практика управління якістю в історичній ретроспективі та їх вплив на сучасні концепції управління якістю. *Економіка та суспільство*. Випуск № 31. 2021. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/706/679/> (Дата звернення: 02.10.2024).

64. Сертифікат UL. *Ognevenko Consulting*. URL: <https://ognevenko.com/ul/> (Дата звернення: 14.10.2024).

65. Сертифікація електротехнічної продукції. *FRIEDMAN*. URL: <https://friedman.com.ua/ua/info/tariff-regulation/certifications/sertifikacija-elektrotehnicheskoy-produkcii-436/> (Дата звернення: 20.10.2024).

66. Система і метод філософії Гегеля. Studfile. URL: <https://studfile.net/preview/5484883/page:10/> (Дата звернення: 02.10.2024).

67. Сінгапурська система TraderNet URL: <https://www.carecprogram.org/uploads/Day3-Singapores-TradeNet-System-Role-of-the-Private-Sector-in-Development-and-Management-ru.pdf> (Дата звернення: 15.10.2024).

68. Словник української мови: академічний тлумачний словник URL: <http://sum.in.ua/s/struktura>. (дата звернення: 05.10.2024).

69. Сніжко П. В., Козка В. Г., Система митного регулювання в Україні у контексті процесу євроінтеграції. *Актуальні проблеми товарознавства*,

біотехнології, експертизи та митної справи : матеріали міжнар. наук.-практ. інет.-конф., м. Полтава, 20 лютого 2024 р. Полтава, 2024. С.290–293.

70. Стратегія адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу у сфері митної справи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1629-15> (Дата звернення: 15.10.2024).

71. Тіхосова Г. А. Митний контроль та експертиза товарів : навч. посіб. / Г. А. Тіхосова, О. М. Вербицький, Є. О. Калінський. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 312 с.

72. Тіхосова Г. А., Вербицький О. М., Калінський Є. О. Митний контроль та експертиза товарів: навч. посіб. Київ: Видавництво «Олді+», 2019. 312 с.

73. Ткачук С. Г. Правові аспекти знищення контрафактних товарів під час митного контролю. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1(3). С. 141–155.

74. Угрин В.В. Діджиталізація митного контролю в Україні. *Інфраструктура ринку*. вип. 47. 2020. С. 168–173.

75. Управління якістю продукції. Основні поняття. Терміни та визначення. URL: <https://inconsulting.com.ua/uk/gost/rizni-gosty/2692-gost-15467-79-upravlinnya-yakistyu-produkciyi-osnovni-ponyattya-terminy-ta-vyznachennya.html> (Дата звернення: 02.10.2024).

76. Цилюрик Г. І. Якість товару – ключовий важіль забезпечення його конкурентоспроможності. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/yakist-tovaru-klyuchoviy-vazhil-zabezpechennya-yogo-konkurentospromozhnosti.html> (Дата звернення: 02.10.2024).

77. Черняєва А. О., Джабраїлов Р. Т. Проблеми та перспективи розвитку митної експертизи в Україні. *Розвиток економічних систем в умовах глобалізації* : матеріали міжнар. наук.-практ. інет.-конф., м. Харків, 14-16 листопада 2024 р. Харків, 2024. С.

78. Шевченко С. Кроки України в адаптації українського законодавства до європейських стандартів: історична ретроспектива і порядок денний. *ЮрФем*.

URL: <https://jurfem.com.ua/kroky-ukrayiny-v-adaptatsiyi-ukrayinskoho-zakonodavska-do-europeyskykh-standartiv/> (Дата звернення: 15.10.2024).

79. Шостак Л.В. Експертиза товарів та послуг : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки», 2023. 83 с.

80. Що таке система RoHS. *EUROLAB Laboratory*. URL: <https://www.sertifikasyon.net/uk/detay/rohs-sistemi-nedir/> (Дата звернення: 14.10.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс ФОП «МУРАТОВ»

Показник	2021	2022	2023
Активи			
Оборотні активи	500,000	550,000	600,000
Основні засоби	200,000	210,000	230,000
Дебіторська заборгованість	150,000	140,000	130,000
Грошові кошти	50,000	60,000	70,000
Загальна сума активів	900,000	960,000	1,030,000
Пасиви і капітал			
Власний капітал	600,000	650,000	700,000
Поточні зобов'язання	200,000	210,000	220,000
Довгострокові зобов'язання	100,000	90,000	80,000
Загальна сума пасивів і капіталу	900,000	960,000	1,030,000